

SOKOLČ:

LIST ZA SOKOLSKI
NARAVŠČAJ

LETO II. — 1920.

ŠTEV. 7—8.

Vsebina.

	Stran
1. Sokol sem in Sokol ostanem!	97
2. Našemu dijaštvu. Ant. Gnidovec.	99
3. Naraščaj na VII. vsesokolskem zletu v Pragi. I. B-j. (Konec)	102
4. Mariborski zlet. Dr. J. B.	106
5. Koroška deca v Ljubljani. Dr. F.	103
6. Sokoliči z dežele. V telovadnici. Iros. (Dalje prihodnjič)	110
7. Snaga v živalstvu. Dr. S. B.	114
8. Spomini na srbski umik v letu 1915. J. Jeras.	117
9. Plavanje. N. Marolt. (Dalje prihodnjič)	119
10. Vaje z obročki za deklice. Fr. Ahčin. (Dalje prihodnjič)	122
11. Glasnik.	124
12. Sokoliču. Junij Brut, ugl. Fr. Jordan	128

Note za proste vaje. V pisarni Sokolskega Saveza SHS v Ljubljani (Narodni dom) se dobljo klavirski izvlečki za Vidmarjeve proste vaje po 10 K, za Hofmannove proste vaje po 7 K, za vaje s cvetnimi loki po 4 K in za vaje z dolgimi palicami v trojicah (moški naraščaj) po 4 K.

„Sokolič“ izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto **24 K**, pol leta **12 K**, posamezna številka **2 K 50 vin**.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo. Dopise je pošiljati na naslov: Uredništvo „Sokoliča“ (Sokolski Savez SHS) v Ljubljani, Narodni dom.

Upravništvo je v „Učiteljski tiskarni“, kamor je pošiljati tudi naročnino.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj v Ljubljani.

Štev. 7—8.

V Ljubljani, oktobra 1920.

Leto II.

Sokol sem in Sokol ostanem!

1.

okol sem in Sokol ostanem! Moja domovina hoče imeti Sokolov, da bo jaka in krepostna, pogumna in odločna, zavedna in ponosna vsa od severa do juga, od vzhoda do zahoda! Taka hoče in mora biti moja domovina danes in vekomaj!

2.

Ljubim svoje starše, ljubim svoje brate in sestre, ljubim svoje prijatelje, sosede in znance. Naš skupni dom je naša domovina. V tej domovini je dragoceni biser naš Korotan in naše Primorje. Ta prekrasna domovina je dom Sokolov, ki jo stražijo in dvigajo

v lepoti in čednosti, v kreposti in sili!

3.

V pesti si'a, v srcu odločnost, v mislih domovina! Vsi, kar nas govori isti jezik, smo bratje in sestre med seboj. Vsak od nas je del in član velike jugoslovenske rodovine. Sovražnikov se ne bojmo, njih števila ne glejmo! V naših dušah ni strahu! Sokoli smo in Sokoli ostanemo!

4.

Svojo domovino ljubim od vsega srca in z vsem ognjem svoje duše! Sokoli so se borili za njeno svobodo! Sokol junaški — naš kralj Peter I., Sokol ljubljani — naš kraljevič prestolonaslednik Aleksander! Moja

domovina — Jugoslavija! Nje najzvestejši in najvdanejši sinovi in hčere smo Sokoli in Sokolice!

5.

Sokol sem in Sokol ostanem! Moj narod hoče imeti Sokolov, da bo jak in kreposten, pogumen in odločen, zaveden in ponosen — da bo vedno pripravljen boriti se za krst častni in svobodo zlato! Moj narod, moj narod, ki je bil teptan in vklepan v verige sužnosti — ta moj ljubljeni narod hoče in mora biti narod Sokolov danes in vekomaj!

6.

Kakor se ptica sokol dviga v drznem poletu do zatega solnca in ne pozna na svoji daljni poti niti meje niti zapreke — tako hrepeni moj narod Sokolov naprej in navzgor do popolnosti, do telesnih in duševnih vrhin, do vsega, kar je lepo in plemenito — do izvora vseh dobrin: do resnice in pravice!

7.

Ni kraja v vsej moji domovini, kjer bi ne bilo Sokolov. Razmnožili smo se in se razleteli vsepovsod od severa do juga, od vzhoda do zahoda! Moja domovina — dom Sokolov! Naš skupni dom, zatorej tudi moj dom! Kamor pridem, tam me sprejme in pozdravi brat Sokol ali sestra Sokolica! In kdor pride k meni — glej, stisnem mu bratsko roko! Moje srce je njegovo, njegovo srce je moje! Sokol sem in Sokol ostanem!

8.

Svoje telo krepi in utrijam, da ostanem čil in zdrav, sposoben za delo, jasnega duha, vedrih misli, veselega srca. Svojo dušo napajam z lepoto, dobroto in resnico; od nje odganjam laž in potuho; vanjo ne dam kletvi in hinavščini, zahrbtnosti in sovraštvu! Stvarniku se bližam s plemenito dušo in se ne bojim nobene sodbe, ker je moja vest spokojna in čista! Sokol sem in Sokol ostanem!

9.

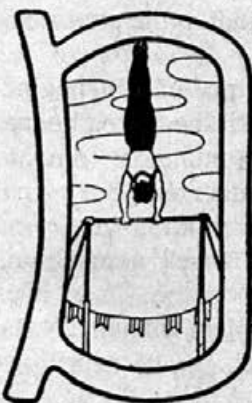
Oa! Sokol sem in Sokol ostanem! Domovina hoče Sokolov, narod noče Sokolov! Ponosen sem, da stojim zvesto in neomajno v vrstah Jugoslovenskega Sokolstva. Ni moči na svetu, ki bi me mogla premotiti, da bi kdaj zatajil svojo ponosno sokolsko zavest! Sokol sem in Sokol ostanem.

10.

Kdor Slovenec — ta Sokol; kdor Jugoslovan — ta Sokol; kdor Slovan — ta Sokol! In ker sem Slovenec, Jugoslovan, Slovan — zato sem Sokol in zato Sokol ostanem! Danes in vekomaj!

Našemu dijaštvu.

ijaštvo srednjih šol se je Sokolstvu po večini od-tujilo. Najde se le tu pa tam kak skromen sokolski delavec-dijak, ki sicer vrši svoje dolžnosti, toda do prepričanja, da je nujna potreba sokolsko delo razširiti med našo učečo se mladino, ni prišel nihče.

Kje je iskati vzroka za vse to? Predvsem v da-našnji dobi sami, potem v naši mladini in naposled v vsakem posamezniku.

Današnja doba je epilog petletnega nasilja, div-jaštva, uničevanja, je prvi začetek razporedbe za konsolidacijo človeške družbe. Obrisi te nove slike so še megleni, vse skupaj je le iskanje, temu po-dobno tudi izgledajo vse države zemeljske oble. Logično, da smo tu zainteresirani vsi, da trpimo zaradi te neurejenosti vsi.

Tudi naše dijaštvo se ne razlikuje prav nič od ostale človeške družbe. Oni idealni mladeniški ponos, ona dovtetnost za vse dobro, ona čista navdušenost — vse to je izginilo. Dijaštvo živi po večini apatično življenje od danes do jutri. Životari, toda iz mej vsakdanjosti se ne dvigne. Še drugi faktor je, ki jemlje dijaku sijaj idealnosti; to so materi-alni užitki, predvsem alkohol in nikotin. Če smo pozimi pogledali pro-grame zabavnih prireditev, se je vsakdo lahko sam prepričal, da je naše dijaštvo odneslo prvenstvo. Ples in zopet ples! Koliko prečutih noči, koliko použitega alkohola, zjutraj težkih glav in bledih, izpitih obrazov!

„Kaj se nikdar, moj dragi, po prečuti, prepiti noči zjutraj ne do-misliš, da si vso noč ugonabljal svojo življensko silo, zatiral svoje telo? Ti ni bilo nikdar žal razsipanega denarja, izgubljenega časa?“

„Da“, mi odgovoriš, „tega pa ti ne veš, kak užitek, kako zabavo, kako veselje sem imel vso noč. Mlad sem še in kdaj naj se zabavam, če ne sedaj?“

„Povem ti, da te za prisiljeno zabavo prav nič ne zavidam, zakaj moje prepričanje in zavest, da vsem tem materialnostim kljubujem, mi je v večjo zabavo in zadoščenje kot vse tisto, kar ti smatraš za dobrine. Ti trdiš, da je uživanje razkošje, a jaz, da je odpovedovanje uživanju, sovraštvo do tega razkošja tudi — razkošje.“

Sploh pa svojega telesa z alkoholom in nikotinom uničevati ne smem in ne maram, zakaj Sokol sem in če bi to vršil, bi opravljal Sisifovo delo. Kar bi namreč pridobil pri vadbi telesa, bi izgubil pri vinu, nikotinu in v prečutih nočeh.

Zakaj je telovadba dobra? S telovadbo si pridobivamo zdravje in silo, v zdravem telesu pa je zdrav duh. Pri sokolski telovadbi pa gojimo tudi duševne kreposti: pogum, ponos, poslušnost, možatost, odkritosrč-

nost, samozavest. Telovadnica ni samo zavod za telesno vzgojo, ampak tudi šola človeških kreposti. Kar si pridobil s telovadbo, ohrani z nrvnostjo in treznostjo!

Sokol pa ni samo telovadno društvo, ampak ima tudi svoje svetovno naziranje, svoj evangelij, ki mu je oče mojster Tyrš.

Življenje je boj za bitje in obstanek, v katerem podleže in pogine vse, kar ni zmožno nadaljnega življenja in kar je celoti škodljivo. Vedna delavnost je temelj življenju. Nobena še tako sijajna minulost, ampak samo zdrava in delavna sedanost jamči narodom bodočnost. Boj ta pa zahteva telesnih, nrvstvenih in duševnih sil; nobena gmotna in sirova sila ne uniči narodov. Življenje naroda je kot solnčni žarek neuničljivo, dokler sloni na resnici, dobroti in napredku.

Naša glavna življenska naloga, pravi Tyrš v svojem članku „Naša naloga, smer in cilj“, ki ga je napisal l. 1870 v Švici, je: Iti naprej — vedno napredovati in dovrševati se!

Kamorkoli smo v čemerkoli dospeli, to naj nas ne zadržuje msliti in dalje preiskovati, če ne bi bilo vendar vse drugače in še bolje. V tem pogledu bodi geslo sokolsko: „Večno gibanje!“ ali če hočemo: „Večna nezadovoljnost!“ Kdor je v tem zmislu največji nezadovoljnez, seveda ne z obrekovanjem in sumničenjem ter z neplodno in neutemeljeno besedo, ampak z dejansko iznajdljivostjo in z nikdar nezadovoljivo svojo težnjo, tega smatramo na tem polju povsod za prvega brata, toda le tedaj, če zna tudi svoje zmote brez obotavljanja priznati, če se zna izuma in napredka drugih ravno tako veseliti kot lastnega, če mu ni osebnost nič, a celota vse.

Ne za sebe, ne za majhno skupino ljudi, ne za posamezno politično stranicico stremi naše delo, pač pa za celokupnost, za naš troedini narod, za našo državo, za človeško družbo sploh.

Kako in kje naj se to naše delo udejstvuje? Povsod! „Sokol“ ni samo pridevek posameznika, ki naj predočuje, da je dotičnik, kadar n. pr. obleče rdečo srajco, kadar gre k seji itd., član sokolskega društva, ampak „Sokol“ je — osebek. V življenju nastopam kot delavec, uradnik, dijak, toda nikoli ne samo kot tak, ampak vedno kot član velike sokolske družine. Vse, karkoli delamo, imejno pred očmi naš vzvišeni program, vprašajmo se vedno, kaj je s sokolskega stališča prav, in to izvršujmo povsod brez ozira na levo in desno.

Sokolstvo ni idealna teorija, ono je živa realnost. Koliko se danes piše, govori, polemizira o novém družabnem redu, o enakosti itd. — stvari, ki so teoretično čedne in zavedljive, toda od te teorije k praksi je silno velik in nesiguren korak. Čemu iskati, ko pa v resnici že vse imamo, toda ne samo v medli teoriji, pač pa v našem čuvstvovanju, v vsem našem hotenju in delovanju. K idealu enakosti in bratske ljubezni, k pravemu pojmovanju človeka sotrpina drži pot samovzgoje, duševne in srčne kulture. To je oni program, ki si ga je napisalo na naš prapor naše Sokolstvo.

Boj proti egoizmu in praznemu besedičenju, boj za pravno, odgoja k ljubezni in potom ljubezni k enakosti!

Kje je začetek našega dela, torišče naše šole in vzgoje? V naših delavnicah, v naših telovadnicah. Kdor ne pozna sokolske telovadnice, kdor se ne udeležuje sokolske vadbe telesa, ne pozna pravega sokolskega življenja, ne more pojmovati poštenosti sokolske vzgoje, čeprav je preštudiral vso sokolsko literaturo in se zanimal marljivo za sokolsko delo. Da, sokolska telovadnica — to so ona tla vzgoje, enakosti, bratstva, sile, vztrajnosti, nesebičnosti, poguma. Kdor jih pozna, bo priznal, komur je ta šola nepoznana, naj se pride učiti, pilit in vaditi, da postane nekoč sam — učitelj. Naše dijaštvo je tu v prvi vrsti poklicano sodelovati z dušo, biti ognjišče sokolskega dela in sokolske vzgoje.

Težak je začetek. Toda predsodki, ki jih imaš, izginjajo kot megla, ako boš zahajal v sokolsko telovadnico.

Pojdi v sokolsko telovadnico in poglej tam telo sokolskega delavca. Če boš v duhu primerjal njega in sebe, te bo skoro gotovo malo sram, toda to mnenje ni pravo, zakaj dotičnik je bil pred prihodom v sokolsko telovadnico mogoče še slabši in ubornejši kot si sedaj ti.

Zdrav bi bil rad, kaj ne da? Katero telo podleže prej bolezni — silno ali slabo? Slabo odgovoriš! Tudi stremiš za tem, da bi imel lepo telo! Slabo in bolno telo ni krasno; tudi duh se razvija v zdravem telesu prej nego v bolnem. Klasično lepoto telesa si priboriš le v sokolski telovadnici z neutrudljivo, sistematično vadbo vsega telesa. Gojiš mogoče šport? Je lepo, toda s tem telo mogoče ubijaš, ker si se vrgel na enostranost in forsiranje te enostranosti. Med športniki dobiš težko krasno telo! Prisostvuj nogometu! Prepričaš se, da imajo noge igralcev skoro večji obseg kot njihove prsi. Klasični Grk bi se taki figuri smejal, kot so se smejali vsakomur, ki ni bil zadostno razvit in ni vadil svojega telesa. To bi bilo potrebno brezpogojno tudi pri nas. Mesto da bledolični mladeniči s cigareto v ustih posedajo cele popoldneve v zadušnih kavarnah in gostilnah, naj bi šli rajši vaditi svoje telo in uspehom bi se v kratkem času čudili sami.

Nujnost telovadbe uvidevaš, čemu torej odlašiš? Nerodno ti je, ker si neokreten in slabič! Takih pomislekov mi ne poznamo! Ti prideš v krog sokolski, bratski „Ti“ te vabi, kako moreš imeti predsodke? Ne misli, da si ti sam neokreten, takih je mnogo in tvoj vaditelj to pač dobro ve, ker je bil nekoč on sam tak, kot si sedaj ti. Izgovor, da nimaš obleke, ne drži: Potrebuješ stare zakrpane hlače in navadne opanke in to je dovolj. Danes pač ne more vsakdo izdati ogromne vsote za telovadno obleko, toda to zopet ni vzrok, da ne bi telovadili.

Kdor ima voljo in energijo, premaga vse ovire. Ko pričneš, boš nekoliko uric precej truden in slab, toda raditega ne odnehaj. Drži se vztrajno, ne zamudi niti ure, zakaj vztrajnost je ona sokolska čednost, ki rodi v Sokolstvu tako krasne sadove telesne kot tudi pravne vzgoje.

V sokolski telovadnici je življenje! Telovadba poživi tvojo navdušenost in te nauči z mirnim in pogumnim pogledom gledati na življenje, ki se vanje odpravljaš na pot. V Sokolu dobiš odkritosrčnih prijateljev in marljivih vaditeljev, ki jim lahko zaupaš brez strahu svojo bol. Radi ti svetujejo in ti pomagajo pri trenutnih neuspehih ter te povzbudijo k nadaljnemu delu.

Tu se rodi ona duševna vez res demokratske vzgoje sokolske. To je ono resnično življenje sokolskega bratstva, ki je nesokolu neumljivo in ki ga pojmuje edino ta, kdor poseča pridno sokolsko telovadnico.

Ko boš vse to preživel, boš razumel, kaj je Sokolstvo, in spoznal boš, kako moraš ljubiti narod in človeštvo sploh. Kaj se pravi ljubiti narod? Ljubiti narod se pravi, ljubiti ljudi brez razlike, posebno pa trpeče ljudi: delavce, kmete itd., ker oni so jedro, oni so živitelji naroda, ljubi te ljudi, potem boš ljubil narod in človeštvo sploh!

Stopi v telovadnico, v našo delavnico! Delo Te čaka!

I. B-j.:

Naraščaj na VII. vsesokolskem zletu v Pragi.

(Konec.)

edenje in delo sokolskega naraščaja, kakor smo ga videli prvi dan našega bivanja v Pragi, nam je silno ugajalo. Naravno, da smo že zaradi tega z velikim zanimanjem in z neutешljivo radovednostjo pričakovali javnega nastopa naraščajevega na telovadišču. 25. julij je bil določen za ta nastop, to je bil prvi dan vsesokolskega zleta. Glavni nastopi naraščaja so se izvršili že 19., 20. in 21. julija, v tem času je imel namreč naraščaj svoj I. zlet. Ker pa takrat še niso bili v Pragi vsi tuji gostje in ker je hotel zletni odbor tudi tem pokazati uspehe telesne vzgoje češke mladine, zato je določil za prvi zletni dan še enkrat javno telovadbo naraščaja. Te dni pa je došlo v Prago že toliko vnanjih gostov, da ni bilo mogoče dovesti tudi številnega naraščaja iz vse češke republike — saj so imele železnice dovolj posla s prevažanjem članstva — zato je nastopil le naraščaj velike Prage, to je oni iz mesta samega in najbližje okolice, ki je lahko prikoral peš na telovadišče.

Že dopoldne so se pojavljale po mestu skupine naraščaja pod nadzorstvom vaditeljev, ki so se pomikali proti Letni, tako se namreč imenuje velikanski prostor, kjer je bilo postavljeno sokolsko telovadišče. —

Vsaka skupina je imela svojo zastavo, spredaj pa je korakal vaditelj-naraščajnik s trobko čez ramo. Večina teh je bila oprtana z nahrbtniki, v katerih so nosili telovadno obleko in hrano za ta dan. Nekatere skupine so imele tudi svoje trobentače.

Popoldne so se premikale ogromne množice ljudstva proti Letni. Vozovi električne železnice, natrpani z občinstvom, so sledili drug drugemu brez presledka, videti jih je bilo kakor brezkončen vlak, poleg teh pa so dirjale zopet nepregledne vrste avtomobilov. Ta velikanski val se je zibal v eno smer — vse je hitelo na Letno. Ni bilo potrebno izpraševati kod vodi pot na zletišče, pridruži se množici in gotovo ne zgrešiš poti.

Telovadišče na Letni je ogromna lesena stavba. Štiri visoke tribune obdajajo telovadišče, ki ima prostora za 11.000 telovadcev, od vseh štirih strani. Za tribunami vodi na severni in južni strani široka cesta, ob strani te pa so postavljene velike prodajalne za jedi in pijače ter za razno blago, na vzhodni in zahodni strani tribun pa so postavljene velikanske oblačilnice za naraščaj, za člane in članice. Telovadišče ima samo dva vhoda, vzlic temu je tudi tu vladal popoln red brez gneče in navala. Severna tribuna, ki je najlepša, ima zgoraj lože za goste, v sredini pa ložo za predsednika republike T. G. Masaryka, poleg te pa lože za poslance raznih držav, ki imajo v Pragi svoje zastopnike. Vrh te tribune je tudi prostor za načelnika, brata Jindro — tako imenujejo češki Sokoli svojega načelnika dr. Vanička — in prostori za kazatelje prostih vaj. Na sredi južne tribune je ogromna kupola, odprta proti telovadišču, tu je nastanjena močna godba. Ta tribuna je določena za člane in članice v kroju.

Vedno bolj in bolj se polnijo tribune z občinstvom. Godba zaigra narodno himno, občinstvo stoji poslušaj in se ozira proti predsednikovi loži, kjer stoji prvi prezident češke republike g. Masaryk. Mogočen Na zdar! pretrese vse telovadišče. 70 tisoč gledalcev je zbranih, ko točno ob treh zadoni tromba z načelnikove tribune in oznani začetek telovadbe.

Iz vzhodnih vrat prikoraka 5120 dečkov v starosti od 8 do 14 let v dvajseterostopih, razdeljeni v štiri oddelke. V sredi telovadišča zavije vsaka četa proti glavni tribuni, razdeli se v deseterostope, ti zavijejo proti južni tribuni, nato se zopet razdele v peterostope in zavijejo nazaj proti glavni tribuni ter obstoje na svojih prostorih. Na načelnikovo znamenje odskočijo vrste v prosti razstop z odročenjem, tresk! zadoni po telovadišču in ogromno telovadišče je napolnjeno z rdečimi srjajci, vsi pa natančno kriti in vravnani na vse strani. Občinstvo burno pozdravlja najmlajše Sokole. Vrsti se vaja za vajo. Velika množica se giblje in ziblje enakomerno semintja, vsak trenutek se izpremeni slika in se menjajo barve. Krasen pogled, kakor bi lahek veter gibal široko makovo polje. Proste vaje dečkov so uspele brezhibno, skladnost in kritje sta bili izvrstni. Dečki odkorakajo iz telovadišča, iz nasprotne strani pa

prihajajo deklice in ženski naraščaj, razdeljene v oddelke po župah, ter se postavijo po vsem telovadišču. Vsak oddelek izvaja svoje vaje. Tu vidiš proste vaje, vaje s praporci, s palicami, s kiji, z malo in veliko žogo, z obroči, z loki, tam izvajajo rajalne vaje podobne plesom, tek, skoke, razne igre itd. Oko ti bega od oddelka do oddelka, čudiš se točnosti in lepoti izvedbe, a pregledati vsega ne moreš, preveč je tega.

Podobno so nastopili dečki in moški naraščaj. Pri teh je bila še večja raznoličnost nego pri ženskem naraščaju. Vidimo proste vaje, vaje s palicami, z lesenimi puškami, redovne vaje, tek, borenje, plezanje, najrazličnejše igre, raznoterosti itd. Tik pred glavno tribuno so postavljeni najmlajši rdečesrajčniki, ki igrajo pushbal. Ogromno žogo, ki je večja od njih, dvigajo z malimi rokami in jo skušajo prevaliti na svoje nasprotnike. Kadar jim pade žoga na tla, priskoči voditelj, da jim pomaga dvigniti žogo, ne zaradi teže, pač pa zaradi obsežnosti. Po končani telovadbi zapuste vsi oddelki telovadišče v teku. Vse hiti proti izhodu, nihče noče biti zadnji, tudi mali igralci pushbala v največji naglici vale svojo žogo proti izhodu.

Med tem že zopet korakajo iz nasprotne strani deklice, ki se s podobnim nastopom kakor prej dečki postavijo v prosti razstop k prostim vajam. Tudi deklice so izvršile svojo nalogo izvrstno. Oblečene so bile v svetlorjave obleke, obrobljene z rdečim trakom, bile so brez nogavic v črnih čevljih, na glavi pa so imele dalmatinske čepice.

Za deklicami je nastopil moški naraščaj. Samo kratke platnene hlače so pokrivalo rjava, od sonca ožgana telesa. Težke proste vaje, ki so jih izvajali, so jim šle gladko in brezhibno izpod rok. Veselje je bilo gledati ta čvrsti mladi rod.

Končno je nastopilo še 2680 ženskega naraščaja s prostimi vajami. Lep nastop in težke ritmične proste vaje niso zaostajale za drugimi točkami vzporeda.

Po tej telovadbi je bila izvedena izletna scena: Stavba sohe Svobode. 6000 članov, članic in obojnega naraščaja je sodelovalo pri tej krasni in slikoviti sceni, ki je kazala s kakimi napori in težavami si je vzpostavil češki narod svojo narodno svobodo. Velike skupine v narodnih nošah, predstavljajoč Češko, Moravsko in Šlezijo; Sokolstvo in legijonarji so vsak po svoji moči pripomogli do ustanovitve lastne in samostojne države. Krasen je bil prizor, ko je zaradi vojne že skoraj obupano češko mater dvignil naraščaj s svojo pesmijo zopet k novi sili in ji dal nove moči za nadaljno delo. — Strel iz topa je ob 8. uri zvečer naznanil konec današnje prireditve.

Kakor rečeno je opravil naraščaj svoje glavno delo v dneh od 19. do 21. julija. V nedeljo, dne 20. julija so bile zjutraj skušnje za javni nastop. Ob 10. uri pa se je vršil obhod naraščaja po mestu. 28 tisoč mladih Sokolov in Sokolic je odkorakalo v deseterostopih iz Letne po največjih praških ulicah in zopet nazaj na zletišče. Zastopani so bili tudi najoddaljenejši kraji iz Slovaške in celo iz Tešinskega ozemlja. Občin-

stvo je veselo pozdravljalo to živahno mladino, cvet naroda. Konec sprevoda je pokvaril dež, kar pa ni motilo navdušene mladine. Žal, da se sprevoda niso mogli udeležiti vsi naraščajniki, ker niso imeli vsi predpisanega kroja. Večina naraščaja je ostala kar čez opoldne na telovadišču. Popoldne je bil prvi javni nastop, pri katerem je telovadilo 9500 dečkov in 10.000 deklic. Med vso prireditvijo je deževalo, kar pa ni motilo niti naraščajnikov niti gledalcev, ki jih je bilo zbranih do 100.000. Vse vaje in rajalni nastopi so bili izvedeni prav dobro. Drugi dan so bile tekme naraščajnikov v igrah, in sicer od pol 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne, nakar se je vršil zopet telovadni nastop kakor prvi dan. Prejšnjo nedeljo, dne 13. julija, pa so nastopili s sličnimi vajami učenci in učenke praških srednjih šol. Tudi ti so izvršili svojo nalogo v popolno zadovoljstvo občinstva in učiteljstva.

Prvi zlet češkega sokolskega naraščaja je uspel nad vse pričakanje dobro. Nastopiti prvo leto po vojni s tako množico, ni bilo lahko delo. Nevarnost je bila velika, da bo zlet naraščaja vsled pomanjkanja stanovanj in hrane ter vsled prevoznih nedostatkov sploh nemogoč. Toda vztrajnost in pogum sta premagala vse težkoče in zapreke. Češko Sokolstvo zre danes s ponosom nazaj na svoje zletne dneve, zakaj doslej še ni pokazal noben narod toliko števila mladine pri telesnih vajah in to v prvem letu po svetovni vojni. Kdor je videl te disciplinirane množice češke mladine, njih samozavest in pogum, ta je rad priznal, da je bodočnost češkemu narodu in Sokolstvu zagotovljena. Naroda, ki ima tako mladino, ni mogoče uničiti in zgodovina prihodnjih let bo morala priznati, da ima prav češko Sokolstvo mogočno zaslugo pri vzgoji mladine in naroda sploh. In kakor nam je češko Sokolstvo v vseh ozirih za zgled, tako nam bodi tudi glede sokolskega naraščaja, zato — posnemajmo ga!

*Najhujša staršem bolečina,
če sram jih mora biti sina.*

*Pitje in kajenje,
krajša ti življenje.*

Mariborski zlet.

aživelo je po domovini jugoslovanski in srca sokolska so začutila velik praznik. Praznik, ki je prišel za stoletji teme in suženstva in ki je bil solnčen in poln upanja. Praznik, s katerim je jugoslovensko Sokolstvo praznovalo svoje ujedinjenje, na katerem je brat od Soče segel v roke bratu od balkanskih planin s trdno prisego večne zvestobe. Jugoslovensko Sokolstvo je praznovalo svojo Veliko nedeljo, jugoslovenski narod pa je bil svečenik, ki je sokolski ideji daroval daritev udanosti in pomoči.

Trume sokolske so se zgrinjale v Maribor. Od vseh strani so prihajale, da strnjene pokažejo svetu veličino svoje moči. Z žalnimi trakovi na zastavah so prišli, v znamenje zbrani domovini, da tam ob morski obali sedi in plaka naš narod in čaka, da pripluje ladja in ga odpelje v od njegove duše izvoljeno domovino. Od daljnega juga so prispeli zbranemu narodu povedat, da je sokolsko seme ljubezni pognalo v silno drevo, ki družji v svoji senci brate Srbe in Hrvate, ki jih je ščuvala na medsebojni boj še do včeraj javna in tajna sila protidržavnih in protinarodnih izdajalcev. Povedat so prišli, da je njih ljubezen do naroda močnejša kakor zlobna sila temnih moči, ki hoče prepad — ujediñjene velike domovine. Prišli so bratje onostran Drine, utrujeni in izmučeni še od boja za našo svobodo, da živo pričajo o dejstvu, da je sokolska misel objela tudi njihove doline in gore — ki so dosedaj za obrambo naše kulture odmevale v jeku vojskinih topov. Od težkega dela v tovarnah so prišli, da pokažejo, da sokolska misel ni mrtva, da je ona živa sila, ki jim pomaga vzdigovati kladivo in bodri njih duše, da vztrajajo v boju, ki je sokolski boj, za socialno pravico v svetu, za ljubezen med ljudmi. Sokoli od naših njiv in travnikov, iz skromnih vasi, so prileteli na sokolski praznik z živo vero v srcu v vse oziravljajočo moč Sokolstva. Fañtiček ob potoku je pustil ležati gladke kamenčke, zakaj vzdignila ga je skrivnostna, nezavestna sila in ga je kakor po oblakih pripeljala v Maribor, da potolaži starčka v njegovi utrujeni starosti, da trud njegov ni bil zamanj, da je tu drevo bodočnosti, za katero je sejal seme. Belokrilo dekletce je sredi rožnatih poljan trgalo cvetko za cvetko, da z njimi v mladostnem razkošju obmetava nebo, pa začulo je klic sokolske domovine in šlo je s toplo ljubeznijo na sokolski dan tako, kakor gre mati nasproti izgubljenemu svojemu sinu. Sokoli od vseh čistih vrhov naše lepe domovine so prihitali in v daljnih jatah so spremljali vlake, ki jim ni bilo konca, tja na breg zelene Drave, ki šepeta kakor v svarilo in bodrilo o našem tisočletnem trpljenju.

Zatemnile so nebo sokolske vrste, toliko jih je bilo, in korak njihov pohoda je odmeval kakor klic iz neba tja gori preko Drave in je opomi-

njal: Vzeli smo, kar je naše, svarimo Vas, zakaj glejte polne ceste so nas in naše glave so pokonci...

Plakala je Drava od Beljaka do Osjeka, ko je gledala tiha in žalostna umiranje naroda dolgih let, ki je hotel za svojo deco svojo domačo besedo, pa so ga zato tujci v verige uklenili in po cestah vlačili kakor vlačí pes rastrgano cunjó. V našo severno mejo tam gori ob Dravi se je zaganjala nemška moč in pritiskala na naš slovanski živelj s takim nasiljem in brezobzirnostjo, da je ljudstvo klonilo glave. — Čakalo je na večno Pravičnost, da pride in maščuje tisočletne krivice. V tem našem obupnem narodnem boju je bila v Mariboru ladja poveljnikova, o. l. tam je izhajala tolažba nad ljudske vrste, tja so se zatekali naši obmejni boritelji, kadar je bil nasprotnikov udarec premočan.

Jugoslovensko Sokolstvo si je izbralo Maribor, da tam pokaže svojo in narodovo hvaležnost za vztrajnost v boju za naše varstvo, ki nam ga je dajala severna meja. Na bojnem polju se je zbrala armada, da čuje poročilo o zmagi in da zavriska na zdravje in veliko bodočnost poveljnikovo.

Mesto je sprejelo hvaležni narod z vso močjo svojega srca. Ulice polne veselo razpoloženega ljudstva, hiše okrašene z zelenjem in zastavami, most čez Dravo je preprežen z raznobarnimi okrasi. Na oknih so slike naših sokolskih mož. Skozi mesto se čuje korak prihajajočih sokolskih čet. Godbe igrajo in vodijo sokolski narod tja ven iz mesta na telovadni prostor, ki je pravi Olimp in ki naj pokaže uspeh sokolskega dela.

Dopoldan se je vršila glavna telovadna skušnja, kjer je prvič nastopilo jugoslovensko Sokolstvo z enotnimi prostimi vajami pod enotnim poveljstvom Savesnega načelnika br. St. Vidmarja. Skušnji je na tribunah prisostvovalo ogromno ljudstva iz okolice in cele širne domovine. — Po glavni skušnji se je Sokolstvo razvrstilo v sprevod, na čelu s sokolsko konjenico. Potem pa so sledile posamezne župe, burno pozdravljene od občinstva. Sprevod se je strnil na glavnem trgu v manifestacijsko zborovanje, kjer so narod pozdravili zastopniki vlade in vojaštva. Ženstvo pa je pripelo trakove na prapor mariborskega Sokola v spomin na najpomembnejši praznik jugoslovenskega Sokolstva.

Popoldne se je vršila na Teznu javna telovadba, ki je trajala v noč. 1200 članov je izvajalo proste vaje: osvobojenja in ujedinjenja, 1000 Sokolic je valovalo po taktu godbe v težkih praških vajah. Zadoneli so glasovi „Napreja“, telovadci so pokazali, da razumejo pomen besedila in glasbe, enako člani in članice pri izvajanju „Jugoslavije“. Prenapolnjeno je bilo prostorno telovadišče, ko so obilne vrste nastopile na najrazličnejšem orodju z lepimi dovršenimi vajami. Tudi naraščaj je pokazal uspehe neumornega dela med letom. Vsled prekratkega časa niso prišli najmlajši do telovadbe, pač pa je 600 moškega naraščaja nastopilo z vajami z dolgimi palicami, ženski naraščaj pa s cvetnimi loki. Izvedba obeh je bila dobra. Četa iz Krapine pa je pokazala, kako naj se uspešno

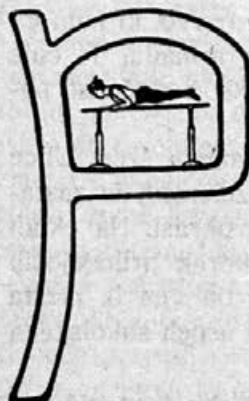
vrši telovadba naraščaja po naših telovadnicah, da bo v prid razvijajočemu se telesu. Burno pohvalo so želi naši telovadci od zavednega občinstva, ki je do zadnjega prostora napolnilo obsežne tribune okoli telovadišča.

Vlakj so odrdrali iz Maribora proti jugu in vozili na svoje domove z novimi silami napolnjena sokolska srca.

DR. F.:

Koroška deca v Ljubljani.

o dolgih stoletjih germanskega suženjstva se je končno velik del našega naroda otresel tega jarma ter postal svoboden. Dolga in težka je bila pot do te osvoboditve. Z lastno močjo in požrtvovalnostjo smo se otresali državnih in izvendržavnih germanizatorjev, treba je bilo boja za vsako posamezno vas, za vsako osebo. Priznati moramo, da leži v tem delu nakopičenega ogromnega narodnega dela in marsikateri osiveli narodni delavec zre lahko s ponosom na končano delo. Slovenski narod je žrtvoval za to ogromne denarne vsote in ta narodni davek je bilo veliko breme za vse sloje našega naroda, ki ga je pa prenašal z zavestjo, da si zida sam bodočnost in da mu vsak vinar prinese bližje ono toli zaželjeno svobodo. Slovenci smo bili v tem oziru potrpežljiv, dober in zaupljiv narod, predvsem pa neutrudljiv v iskanju novih upov na boljšo bodočnost. Zavedali smo se, da moramo v prvi vrsti sami nekaj storiti za boljšo bodočnost. Iskali smo tudi zaslonbe povsod, kjer se nam je pokazala rešilna bilka. Navduševali smo se za vseslovanstvo — staro in novo — brez globjega razmotrivanja, pač samo radi tega, ker smo pričakovali od tam rešitve; bili smo navdušeni Jugoslovani, ker smo vedeli, da smo en narod s Hrvati in Srbi; napisali smo o tem cele knjižnice, a vse je ostalo pri besedah, prišli nismo niti tako daleč, da bi začeli spoznavati literaturo, zgodovino itd. bratskih plemen. Navduševali smo se za Francoze, Angleže, Amerikance in Wilsona, ker smo slišali nekje, da so naši prijatelji, ustanavljali smo razne zblževalne organizacije z lepimi uvodnimi besedami, ostali smo pa brez programa — pri plesih in zabavah. V takem položaju nas je dohitel prevrat in ustanovitev naše države in potem določitev mej naši novi državi. Slovenci smo bili zopet nad vse razočarani in ogorčeni, zakaj rezali so nam pri živem telesu naše ude ter nas vrgli v svet kot slabega invalida. Odrkali so nam našo najlepšo Primorsko in pogojno tudi našo zibelj — zeleni Korotan. V tem trenutku smo izprevideli, da je bilo uni-

čeno vse ono naše dolgoletno drobno delo. V času uresničenj naših sanj je triumfiral nad nami italijanski iredentizem s svojim ogromnim drobnim delom in širokim in velikim narodnim programom in znani „Drang nach Süden“ oholega germanizma. Malodušnost v vrstah našega naroda je še bolj vzrastla ter povzročila mnogo nezadovoljnosti. Plebiscit na našem delu Koroške in s tem zopetna zmaga ob tla vrženega germanizma je bil hud udarec za nas, ki nas je iztrezil in nam pokazal, da se ne smemo zanašati na nikogar. Še enkrat je vzplamtel tu boj za našo posest s kletim sovražnikom — brezobziren in trd. V tem boju smo pa doživeli nekaj jasnih in lepih trenutkov, ki so nas povzdignili čez one naše nizkotne domače boje. Med te svetle trenutke štejemo tudi poset koroške dece v Ljubljani, dne 28. septembra t. l.

Ko se je zvedelo za prihod koroške mladine v Ljubljano, se je takoj začelo s pripravami in dostojen sprejem milih gostov. Poudarjati moramo zlasti veliko požrtvovalnost vseh slojev v Ljubljani, ki so v nekaj dneh žrtvovati velike svote, da se je mogel sprejem izvršiti tako kakor se je. Nekoliko pred 12. uro je prišel v Ljubljano vlak s Korošci — nešteto slovenskih zastav je vihralo iz vlaka in krasen je bil pogled na to pisano polje naših malčkov. Na kolodvoru so sprejeli Korošce zastopniki vseh društev z zastavami in z dvema godbama. Takoj po prihodu so se razvrstili vsi v vrste — bilo jih je nad 2000 — ter so odkorakali v mesto. Sprejem po mestu je bil veličasten. Po vseh ulicah je bila razvrščena šolska mladina in na tisoče in tisoče ostalega občinstva, ki je z velikanskim navdušenjem pozdravljalo koroško mladino in ostale. Pred vseučiliščem so pozdravili zbrane Korošce podžupan mesta Ljubljane in zastopniki mladine, nakar so odšli gostje v posameznih skupinah k obedu. Po obedu so igrali v gledališču na čast gostom „Pepelko“. Z velikanskim navdušenjem so sledili mali in stari lepi igri in vzlic veliki gneči in vročini so vztrajali do konca igre. Po gledališki predstavi je priredil Sokolski Savez pred Narodnim domom njim na čast javno telovadbo, ki jo je posetilo tudi mnogo domačega občinstva. Z veliko pozornostjo so sledili krasni telovadbi, ki je uspela nad vse dobro. Po telovadbi je Sokolski Savez na vrtu Narodnega doma pogostil Korošce, revnejši pa so bili obdarovani tudi z lepimi darili. Škoda, da je to prireditev oviralo slabo vreme in da se ni mogel vzpored popolnoma izvršiti.

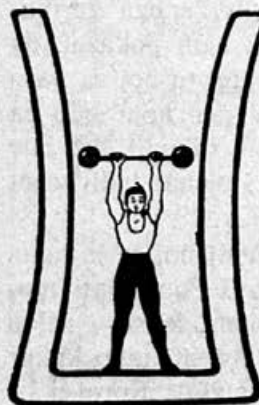
Okoli 8. ure je bilo dano znamenje za odhod. Z godbo na čelu so odšli Korošci na pot, občinstvo jih je zopet navdušeno pozdravljalo. Marsikateri se je poslovil s solzamj v očeh od bele Ljubljane. Vsa prireditev je imela prizrčen značaj in ostane gotovo slehernemu v dobrem spominu.

Sokoliči z dežele.

V telovadnici.

(Dalje.)

Vaditelj žirovskega deškega naraščaja me je povabil, naj pridem v soboto popoldne v telovadnico. Čas sem imel in šel sem. Stisnil sem se k steburu na galeriji. Krog mene se je gnetlo več drobnih in debelejših glav. Bili so mali Sokoliči in Sokoličice, ki so pestovali svoje bratce in sestrice. Morali so jih varovati, ker so matere žele po polju, očetje pa doma služili kruh s čevljarstvom. Ti mali paglavci so se upirali na prste in se stezali čez prezidek, ker so hoteli videti telovadce — Sokoliče. Nekaj jih je stalo na podstavljenih polenih, nekaj na zaboju, drugi so se vrstili na stolu. Ko so se nagledali tisti štirje, ki so stali na stolu, so se umaknili in gledalo je brž novih pet po telovadnici. Poslušali so časih čisto tiho, potem so malo pošepetali, le kak mogočnež se je upal govoriti na glas. Prav lepo bi bilo, če se ne bi oglašali nezadovoljni malčki, ki so jih pestovali. Ko so pričeli kaliti mir, tudi vaditelj ni moge lbiti več tiho. Rezko je ukazal: „Male otroke ven! Tu je prostor za telovadce, ne pa za vpijače!“ Po stopnicah so završala krila — taka kot jih nosijo sedaj otroci v bližini fronte. Pestunje, ki so imele nemirne otroke, so odšle, drugi pa, ki so si bili svesti, da niso neredu nič krivi, so ostali.

Vaditeljeva beseda je genila tudi mene. Obrnil sem se v telovadnico. Videla se je skoro prazna, čeprav je stalo notri 16 Sokoličev. Red v telovadnici je bil čisto drug, kot pred par meseci, ko jih je vaditelj moral spoditi iz nje. To je bilo takrat, ko je Bahačev Dušan vzel doma ključke, pa odprl dom brez vaditelja. Ker jih je tista neprevidnost izpametovala, je bilo življenje v telovadnici danes čisto drugo, kot oni dan. Vsak je telovadil na vsajem orodju, prav kjer se mu je zazdelo. Vse pa brez prepira. Ni bil še nastop. Ta ali oni se je zagnal na krogih, šel na bradljo, potem na drog, od tod na kozo, plezat po vrvi in njegovo mesto so zavzemali drugi. To vse pa je bilo zato, ker je bil vaditelj poleg njih.

Ura je bila tri. Vaditelj je čakal še 10 minut, ker je vedel, da vse hiše reš nimajo uravnane ure po stolpni uri, ki je v lepem vremenu zakasnevala po četrt ure na dan, ob grdem pa ravno toliko prehitevala. Med tem časom so prišli lahko vsi na svoje najpriljubljenejše orodje. Tuptam so se še odprla vrata. Prihajali so poredkoma. Vaditelj je poveljeval: „Pozor!“ — Bosonožci so završali in zamolklo zatopotali ter obstali kot pribiti na svojem mestu. Pri drogu in krogih se je čulo še: top — top, poskakovali so raz orodje in se zabilj kot klini v tla. Samo

krogi so še nihali sem in tja počasi, kot ura v stolpu. Par trenutkov je bilo popolnoma tiho. Na novo povelje so se uvrstili. Stalo jih je 23. Odšli so se sami. Vaditelj je dognal, da jih manjka 11. Vprašal jih je po tem in onem, če ga je kdo videl. Nobenih pojasnil ni bilo. Zato je prišel.

„Kdo je manjkal zadnjič?“

Devet jih je stopilo tri korake iz vrste. „Kje si bil?“ — Prosim opravičite, seno sem tlačil. — „Pa ti?“ — Prosim — sem pomagal vola k mesarju gnat. — „In ti?“ — Nisem imel časa. — „Kaj si delal?“ — Orali smo. — „Se ne znaš dostojno opravičiti? Neotesanec ne more biti Sokolič!“

Joža je povetil glavo. Surov ni bil, a pozabil je na to, kaj je naročil vaditelj, ki je doma iz iste vasi kot on. „Tebe že delj časa ni bilo. Kje si hodil?“ — Noga me je bolela — opravičite — prosim opravičite. —

Drugi so se malo posmejali zmedenim besedam. — Kaj si si redil?“ — Zbodel sem se. — „Pazi kod hodiš!“

Tako je zaslišaval vseh devet, ki so imeli verjetne pa tudi neverjetne izgovore. Prišel je z redno telovadbo.

Kot navadno, so vežbali tudi danes najprej redovne vaje na mestu. Tu in tam je še kateri napačno stopil iz razvoja v četverored ali obratno. To pa zato, ker je bil vedno kdo vmes, ki je pred kratkem vstopil, vaditelj pa je hotel, da se tudi ta priuči ter zato vedno ponavljal. Realnim in starejšim je bilo to vežbanje že dolgočasno, a novincem je še vedno belilo glave. Če so skušali prav narediti, so bili pa prepozni. Vaditelj ni nehal, dokler ni šlo vsaj primeroma vsem dobro. Potem so vežbali iste vaje v pohodu. Ravno preko telovadnice je korakal razvoj, ko so se odprla vrata. Kristanov France je vstopil. „Nazad čelom!“ Vrsti sta se vsuknili. „Vod — stoj! Napred čelom! Od-mor!“ — Kristan je stal v pozoru pred vaditeljem ter čakal, da je nehal poveljevati.

„Gospod vaditelj! Prosim oprostite zamudi. Vodo sem nesel ženjicam. Nisem mogel prej priti.“

Vsi so težko čakali vaditeljeve besede. Ta pa je pokimal, kar je bilo znamenje, da je vse v redu. France je odkorakal za zadnji dvored.

Vaditelj jih je razdelil in pripravil za četverorede. Na povelje so se razmaknili k nastopu za proste vaje. Vadili so proste vaje za 1920. Nekaj jih je bilo, ki jih še niso obvladali popolnoma, nekateri še prve niso znali dobro. Vaditelj je štel, popravljaj posamezne gibe temu in onemu, druge opozarjal na pravilno odročanje, tretje na izpade, četrte na držo telesa tako počasi, da so mislili nekateri, da ne bo konca. Nato je štel polagoma in enakomerno. Še Sedežkov Janez in Govekarjev Julče sta bila večkrat posvarjena radi površnosti, ker jima je bilo dolgočasno, ko sta vaje znala. Najbolj neroden je bil Grošljev Adolf. Precej debel deček je to in zavaljenega telesa, da bi mu sodil saj 10 let, čeprav jih še 8 nima. Kakor je drugače mehak, tako ima trd križ in levo roko težjo od desne. Tako pravi namreč Mrovcev Janez, ker Adolf levo vedno nižje drži v odročanju kot desno. Novinca Adolfa je vaditelj vedno ravnal.

Enkrat se je držal preveč naprej, drugič premalo v stran. Odnosnja v počepu ni mogel nikdar dobro izvesti, ker je bil predebel. Vaditelj ga je naganjal, naj drži roke mirno v boku, pa z desno ravno odnoži, a ni šlo. Kakor je holet nogo stegniti, je že sedel, alj pa se lovil z rokami, kot bi hotel sfrčati. Drugi te težave niso razumeli, zato so se mu smejali.

Spet so se odprla vrata. Vstopil je načelnik. Vaditelj poveljuje: „Pozor!“ Vse stoji mirno. Nato pa zagrmi iz vseh grl naenkrat: „Zdravo!“ — „Zdravo!“ reče načelnik, vaditelj pa „Odmor!“

Nekaj je povedal vaditelju in pozdravil Sokoliče.

Kmalu po odhodu načelnika je prišel Majn'kov Slavko. Pozdravil je, stopil k vaditelju in mu izročil pismo. Čakal je, dokler ga vaditelj ni prebral. Bilo je opravičilo, ki ga je napisala mama. „Dobro je!“ je rekel vaditelj ter mu odkazal prostor.

Zopet so bile na vrsti proste vaje. Za ponovljeno prvo je sledila druga ravno tako: spočetka počasi, dokler ni bil vsak gib saj primeren za nastop, potem v enakomernem taktu vsa vaja. Videlo se je, da jih je več, ki je ne obvladajo popolnoma. Malo čmeren je postal vaditeljev obraz. Po končani izvedbi pa je rekel: „Ti Joža, pa Tone, Adolf, France in ti Janez teh vaj doma niste ponovili.“

Nekaj jih je zatrjevalo, da so jo, drugi so molčali.

„Kdor hoče znati, mora vaditi. Izstopite.“

Odšli so zadaj za največje, kjer so čakali na vaditelje — Sokoliče. Spet so zaškripala vrata. Kazalec je kazal že čez $\frac{1}{2}$ uro.

„Petronov je prišel,“ se je čulo.

„Pozor je!“ Na vaditeljev opomin je spet vse onemelo.

Mirko je bil boječ, ker je prišel šele petič v telovadnico. Opravičil se ni. Ker do sedaj še ni nikoli zamudil, se mu ni bilo treba, zato tudi ni vedel, da je to njegova dolžnost. Dolgo je iskal med četverostopi svojo dvojico. Kar ugleda Oblakovega Francka. Naglo jo mahne naravnost proti njemu.

„Mirko! Počakaj no malo, se bova kaj pomenila,“ je rekel vaditelj, ko je odpoveljeval „odmor“.

Mirko je počakal, obrnil se pa ni.

„Pridi bliže!“

V tla je gledal in se bližal vaditelju.

„Kod si hodil?“

Nobenega glasu.

„Le povej, kje si hodil. Jaz moram vse vedeti. — Kdaj si šel od doma?“

— Ne vem, — ko smo pojužinali! —

„E — to je že dolgo.“

„Da, z Grošljevo Vido sta stala pri Račevi in kapče lovila,“ se je oglasil tožljivi Šubicev Rajko.

„Tiho! Nikogar izmed vas ne vprašujem. Sam bo povedal. — Si res lovil kapče?“

Mirko je pokimal. Šlo mu je skoro na jok.

„Kedaj ste jedli? — Ali imate ženjice?“

Spet je pokimal Mirko. Vaditelj je vedel kako je v takem času po deželi s kosilom, zlasti, če je treba delo dokončati. Časih se zavleče kosilo na kmetih ob takih dneh tudi do ½2 ure, ker pridejo ženjice opoldne pozno domov. Zato je menda temu primerno tudi vpraševal.

„Zakaj nisi šel takoj v telovadnico, ko so te poslali z doma?“

Mirko je molčal.

„In opravičil se nisi. Zapomni si: vselej, ko zamudiš, se moraš zglasiti pri meni in reči: prosim, opravičite mi, ker — — — —“

Vaditelj je obstal namenoma. Jezikavi Dušan se je oglasil: „ker sem kapče lovil.“

Kakor je namenoma obstal, tako je namenoma preslišal Dušana.

„No, kako se boš opravičil?“

„Opravičite, — ker sem kapče lovil — .“ Tako je povedal, kot je slišal. Drugi so bruhnili v smeh in se kar stezali, da bi videli Mirka v obraz.

„Da — prijatelj, to je vse reš. Samo opravičiti ne morem, ker te ni ata poslal v Račevo kapče preganjat ampak v telovadnico telovadit. — Za danes naj bo, ker je prvič; glej, da bo tudi zadnjič, ker bo ata kmalu zvedel, kam hodiš k telovadbi. Si razumel?“

Mirko je prikimal in ščipal nohtove.

„Tja zadaj se vstopi za to-le vrsto.“

Odšel je poparjen, drugi so se smejali, ker je šlo tudi vaditelju na smeh.

Ko je bil Mirko na svojem mestu, je vaditelj poveljeval „pozor“, kateremu je sledil takoj „odmor“.

„Julče! Stopi iz vrste — pa Sedej! Julče! Ti vzemi tri, Sedej pa ona dva. Učita prvo polovico druge vaje. Drugi v četveroredu spopolnite prazne prostore!“

Zgodilo se je.

Julče je vzel Adolfa, Mlinarja in Joža, Sedej pa Toneta in Franceta. Vežbali so vsak svoje: vaditelj drugo polovico tretje proste vaje, ona dva drugo vajo tam za vrati.

(Dalje sledi)

Snaga v živalstvu.

lovek bi se moral v marsikaterem pogledu ravnati po živalih in pametnikov izrek: „Pojdi se učiti modrosti k mravlji,“ bi lahko raztegnili tudi na snago. Poglej k živalim in videl boš, da te mnoge nadkriljujejo, kar se tiče telesne snage in snage v njih bivališčih. To dejstvo nam da misliti in nas privede do pravilnega sklepa, da je snaga za razvoj in obstoj posamezne živali potrebna in eden izmed pogojev za vzdrževanje živalske vrste. V naravi ne vidimo ničesar, kar bi bilo odveč; vse je umerjeno in kar ni neobhodno potrebno, se opušča in izloča.

Če je tedaj snaga za obstoj in razvoj živali potrebna, je gotovo potrebna tudi za neovirani razvoj človeškega telesa. Le čisto, snažno telo je zdravo in se more uspešno bojevati proti raznim zavratnim boleznim. Skoraj vsem našim boleznim in njenim posledicam je vzrok nesnažnost ali boljše nesnaga, ki ž njo prenašamo bolezenske kali v svoje telo.

Človek ima sredstev dovolj, da si snaži, umiva in pere telo ter da vzdržuje čistost v svojem stanovanju. Prav zanimivo je, kako ravnajo v tem pogledu živali, ki nimajo na razpolago ne svežega perla ne ščetke ne metlje ne mila in dostikrat niti ne potrebne vode. Prav posebno se moramo čuditi onim živalim, ki žive v podzemeljskih blatnih jamah ali celo v gnoju, v živalskih odpadkih in gnijočih snoveh, pa so vendar čiste in snažne, kakor bi jih ravnokar dobil iz čistilnice ali likalnice.

Res so tudi živali, ki jih nikakor ne moremo stavljati za zgled snažnosti, toda to so le izjeme in pri večini je vzrok nesnažnosti ravno človek, ki je z udomačenjem predrugačil ali uničil mnogo koristnih naravnih lastnosti, samo da izrablja dotične živali v svoje sebične namene. Prosto živeča žival ni nikdar tako umazana, kakor je umazana n. pr. vdomačena goved po naših nečednih hlevih.

Kakor znano, delimo vse živalstvo v skupine, pričeneši pri najbolj enostavnih, ter prihajamo od skupine do skupine do vedno bolj izpopolnjenih. V tem redu si hočemo ogledati, kakšne priprave in ureditve imajo živali za vzdrževanje snage, omenjajoč seveda le najbolj znane, da ne zaidemo pregloboko in do takih živali, ki jih mladi čitatelji niti po imenu ne poznate.

Najnižje živalice, torej enostanične praživalice, dalje mnogi črvi in druge gole živalice izločajo od časa do časa sluzasto snov, ki pobere vso nesnago na telesu, se zbere v kapljico in odpade od telesa. Druge ravno tako enostavne živalice imajo po svojem telesu pretenke dlačice, ki se vedno gibljejo in s tem odganjajo vso nesnago, ki bi se vsedla nanje. Posebno pri močelkah in raznih mehovcih,

pa tudi pri mnogih povodnjih črvih vidimo take priprave. S svojimi dlačicami-migetalkami pa ne odrivajo samo tuje nesnage od sebe, ampak vodni tok, ki nastaja vsled rednega poigravanja dlačič, odnaša daleč proč tudi njih lastne iztrebke.

Iglokožci, posebno nekatere morske zvezde in morski ježki imajo po vsem svojem telesu posebne vrste nožic, ki jih imenujemo ščipce. Ščipci prijemajo kakor s trodelnimi kleščicami vso nesnago, ki je zašla med bodice, in jo podajajo drug drugemu, dokler je skrajni ob robu ne izpusti na dno vode. Tisti ježki, ki se jim izteka črevo na temenu, odpravljajo na enak način svoje iztrebke, ki bi sicer obtičali med bodicami. Tako vidimo, da so morske zvezde in ježki vedno čisti, dasi se nam zdi njih bodičasto telo na prvi pogled prav posebno pripravno za nasedanje nesnage. Če pa se nekateri ježki pokrivajo pred sovražniki s predmeti iz svojega obližja, jemljejo v to svrhu vedno le izmit pesek in čiste kamenčke.

Pri mehkužcih, kamor spadajo polži in školjke, nastopa navadno dvojni način snaženja. Izloča se namreč sluzasta snov, ki pobere nesnago in razpade nato v manjše delce. Te delce odnese vodni curek, ki ga povzročajo mehkužci z migetalkami, in pobere seboj tudi vse telesne iztrebke. Da sta lupini marsikateri školjke močno zamazani in večkrat pokriti z razno navlako, nas ne sme motiti, kajti v teh primerih rabi žival to v varstvene svrhe in dalje moramo tudi pomniti, da lupini že pravzaprav nista več del telesa, marveč le neobčutni oklep, ki pokriva nežno in mehko žival.

Trdne oklepe, toda v bistvu drugačne, nahajamo tudi pri členonožcih, torej pri rakah, pajkovcih, stonogah in žuželkah. Pri teh pa so trdni oklepi vedno osnaženi in očiščeni. Raki, n. pr. imajo navadno poseben par svojih prsnih nog odločen za to, da se z njim snažijo. Te noge so tako dolge, da doseže z njimi rak tudi najskrajnejše dele svojega telesa. Na končnih členih imajo pripravne ščetke, deloma iz mehkih, deloma iz togih ščetin; z njimi si otirajo vse svoje telo, posezajo celo v škržno duplino, od koder odstranjajo vso nesnago in urejajo zmedene skržne niti. Da celo to so opažali pri nekaterih vrstah rakov, da si drgajo v ustni duplini svoja grizala, prav tako kakor si osnaži — ali kakor naj si osnaži — človek svoje zobovje zjutraj in zvečer.

Muhe, mravlje, hrošče je že vsakdo opazoval pri telesnem snaženju. Prvi par nog porablja, da si dobro osnažijo glavo, izbrišejo oči in tipalnice; z zadnjim parom pa si osnažijo zadek in krila. Tudi metulji delajo tako; posebno naši podnevniki, n. pr. koprivarji, admiral, pogrebec itd., so mojstri v tem pogledu. Pri njih prvi par nog sploh ne rabi skoraj za nič drugega kakor za snaženje telesa. Nogi sta namreč prav kakor mehko omelo, ki z njim briše metulj svoje nežno površje. Čebele in nekateri drugi kožokrilci imajo posebna česala na svojih nogah, skozi katera potezajo svoje tipalnice in noge. Podobno česalo imajo tudi mrav-

lje in ose. Prav zanimivo je opazovati te živalice, kadar se snažijo: Postavljajo se na sprednja, potem na zadnja para nog, se krivijo in zvi-
jajo, da dosežejo vsak delček svojega trupla in ga osnažijo kar najči-
stejše. Druge žuželke, ki nimajo za snaženje posebnih priprav, se
čistijo kar s svojimi grizali.

Tudi vretenčarji skrbе vestno za telesno snago. Vsak dan
lahko opazujemo ptiče, kako si čistijo svoje perje in svojo kožo. S
kremplji svojih prstov in s kljunom obdeljujejo kožo ter vsako pero po-
sebej, urejajo zmršene kosmače in namažejo končno — če so povod-
njaki — vse perje z maščobo iz posebne žleze. Celo posebne priprave
nahajamo pri nekaterih ptičih, če ni pripraven njih kljun ali so kremplji
neokretni. Tako ima n. pr. pelikan posebno kljukico koncem kljuna uprav
za snaženje, divji petelin v iste svrhe na kremplju srednjega prsta
češljaste zareze itd. Sesalci čistijo svojo dlako in kožo, kadar le mo-
rejo. Odragnejo si kožo s kremplji prav v čisto, pomagajo si tudi z zobmi,
posebno tam, kamor ne dosežejo z nogami, nato pa lepo poravnajo
dlako z jezikom, ki je n. pr. pri mački hrapav kakor ostra krtača. Kakšni
bi tudi bili sesalci-diakarji in ptiči-perniki, da si ne devajo v red svoje
dlake in svojega perja! Bili bi razmršeni in razkuštrani, kakor — žal —
prevečkrat to vidimo pri mladih razoglavicah.

Tudi kopanje je kaj priliubljeno pri živalih. Ptiče pa tudi se-
salce pogostokrat vidimo, kako se perejo v vodi, kako šopirijo perje
in dlako, da pride voda prav do kože. Po zimi se večkrat valjajo po
snegu, osobito če je droban in močnat. In radi se kopljejo tudi v pesku,
ki je kaj pripravno sredstvo, da zdrgne s kože nesnago in morebitne
zajedalce.

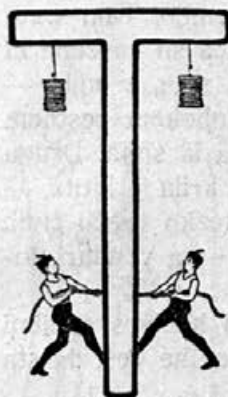
V vodo gredo posebno rade one živali, ki si ne morejo čistiti kože
sicer, torej s kremplji ali z zobmi. To so v prvi vrsti razni kopitarji.
Znano je o konjih, zebrah, povodnjih konjih in slonih, da planejo kaj
radi v vodo, se v nji valjajo in se ž njo polivajo.

Kakor za snago lastnega telesa skrbе navadno živali tudi za snago
v svojih bivališčih, posebno vestno takrat, kadar imajo mladiče.
Ptiči-goliči, ki morajo dalje časa ostati v gnezdu, se očedijo čez rob
gnezda, da ostane ležišče lepo in čisto in brez neprijetnega duha. Lasta-
vice odnašajo iztrebke svojih mladičev celo v kljunu daleč proč od
gnezda, tako da navadno niti pod gnezdóm ne najdeš odpadkov. Tudi
zadružno živeče žuželke, kakor čebele in mravlje, čistijo svoja stano-
vališča kar najskrbnejše; mravlje in termiti imajo posebne „posle“ za
snaženje in čiščenje.

Iz povedanega posnemamo, da je skrb za snago utemeljena zahteva
prirode. Čistost in snažnost sta orožje v boju za obstanek. Če hočeš
v tem boju zmagati, primi za orožje; bodi snažen in čist in snažno in
čisto naj bode tudi tvoje bivališče! Snaga je zdravje in Sokolč naj je
zdrav! Zdravo!

Spomini na srbski umik v letu 1915.

e vrstice sem napisal po srbskem umiku na francoskih tleh, kjer sem bil s tisoči srbskih beguncev v izgnanstvu. Francija, ki je bratsko sprejela od neizmernih muk pri umiku čez Albanijo iznemogli srbski narod v svoje varstvo in zaščito, je dala tudi meni zavetišče.

Spomine posvečam vam, mladi bratje, tebi draga slovenska mladina in tebi lepa rodna gruda, ki si za večno svobodna in ujedinjena z brati po krvi in duši.

Da, naš srbski brat je pokazal v pretekli vojski med vsemi narodi največjo ljubezen do svobode. Dokazal je svetu, da more prestati največje muke in oprinesti najdragocenejše žrtve za obrambo zemlje,

ki mu je bila poverjena od pamtiveka in na kateri je hotel ostati neodvisen gospodar.

Zasledovan in kruto preganjan od brutalne sovražnikove sile, se je moral oddaljiti srbski brat v tem letu — s solzami v očeh od vsega, kar mu je bilo najdražjega, od svoje zemlje, ki jo je oboževal. Kruta usoda ga je vrgla v najhujši zimi v grozote divjih albanskih gora. Tisoči junakov spé tam doli — v tujih tleh večno spanje. Vsi so bili junaki, ki so hrabro branili domovino pred sovražnikom, ki so dali življenje za svobodo svoje svete zemlje.

Albanija je za nas vse drugo Kosovo. Cela Jugoslavija, ujedinjena in svobodna, vstani in zapoj Te Deum onim junakom, ki jih krije mrzlo albansko kamenje.

Na mesto Niš, ki je bilo med vojsko druga prestolica Srbije, je padal v letu 1915. obilen jesenski dež. Žalost je vladala v mestu.

Na bližnjih nizkih hribih je grmelo. Dobro se je čulo grmenje sovražnih topov. Mnogoštevilen in vriskajoč peklenškega veselja, se je zaganjal sovražnik na onemoglega in oslabelega srbskega branilca domovine. Srbski junaki so padali... Čez njihova gigantska telesa si je odprla kruta sovražnikova sila pot. Ostanki naroda slavnega Kosova so začeli tu svoj križev pot na goro Kalvarijo...

Dolge kolone beguncev beže pred sovražnikom, primorane k umiku, in evo jih na poti v izgnanstvo!

Žalostni prizori se odigravajo pred mojimi očmi. Gledam mimoidoče, ki jih je zagnala strašna vojska iz mirnih bivališč v nepoznani svet, v bedo, v smrt... Uboge matere, ubogi otroci! Vaši možje in očetje so dali življenje za vas in za domovino. Toda zaman! Pregarjani na rodni tleh, tavate sedaj zapuščeni po neznanih potih. Matere, strašno trpljenje, ki vam je bilo do sedaj prizanešeno, vas čaka! Neizmerna materinska ljubezen je vdahnila v vaša srca moč, da klubujete nadlogam, katerim ni imena... Zapustile ste sela in v njih vse; rešile ste vaš edini zaklad —

sad vaše ljubezni — vašo deco. Stiskate jih k sebi, da jih zavarujete pred dežjem in mrazom. Kako velike ste matere v ljubezni do otrok, kako močna so vaša srca!

Ledene kaplje pomešane s snežinkami padajo na zemljo. Tam sredi ceste se počasi pomika žena. Njen obraz je žalosten, lica so koščena in globoko vdrta, le njene velike oči so mirne in ponos seva v njih. — Utrujena, s težkim in počasnim korakom stopa po globokem cestnem blatu. Na rokah drži dva otročička, ki sta dobro zavita in spita. Druga dva, večja, stopata poleg nje, krčevito se držita njenega krila in ihtita. — Deček, trinajstih let, koraka pred njimi; na hrbtu nosi težko vrečo živil. Njihove obleke so raztrgane in blatne. Mokri in trudni — a vendar stopajo dalje in dalje.

Odkod prihajate, kam greste? Uboga mati! Zakaj hodiš s svojimi malčki o tem strašnem vremenu po nepoznani poti? Mar ne veš, da sta cilj te poti beda in smrt!

Gledam jo v oči, ki mi odgovarjajo: „Vojska je; moj mož je mrtev, ostala sem sama. Bolgar se je približal moji hiši. Zbala sem se — ne za se, za svoje otroke, ki so mi v veliki nesreči moja ljubezen, moja tolažba in edino moje upanje. Bežim, ker je sovražnik krut. Ako hoče usoda, da umrem, naj umrem skupno s svojo deco — tam kjer moji bratje — a ne v robstvu.“

Taka je bila srbska mati na trnjevi poti izgnanstva.

Vidim jo, ko se vsede na rob umazanega in mokrega uličnega hodnika, da se odpočije. Najmlajša dva položi poleg sebe na tla, ostali trije pa sedejo kraj nje. Razdeli jim skromno kosilce. Vkljub utrujenosti opazujejo ti mali junaki z otroško zvedavostjo mimoidoče sotrpine, ki so tudi na begu pred sovražnikom. Mladi junaki — tudi vaša slava bo večna!

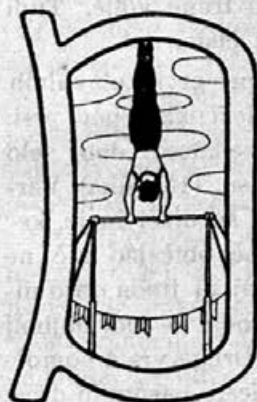
Za mnogimi begunci prihajajo že redke kolone branilcev ljubljene zemlje. Iznemogli so od silnih naporov že tako, da jih je komaj spoznati. Vsi blatni korakajo počasi in s ključenimi telesi; v očeh se jim čita groza. Njihovi pogledi se ustavijo na onih, ki beže pred njimi — na ženah in otrokih. Tedaj se jim zasvetijo oči, in maščevanje seva iz njih. Hoteli bi, da se jim vrnejo moči, da se vržejo silni in jaki na sovražnika, da ga zdrobe v prah, da maščujejo srbski rod, pa da se vrnejo v svoje domove, vriskajoč od veselja in oznanjujoč domovini in vesoljstvu zmago in mir... Toda tišina vlada v vrstah vojakov. S svojimi telesi čuvajo žalostni narod pred sovražnikom — gredo na nove pozicije, da zmagajo dušmana... V tem prepričanju je živel ves srbski narod pri umiku — in ni se varal.

Plavanje.

(Dalje.)

Prehodne vaje na suhem.

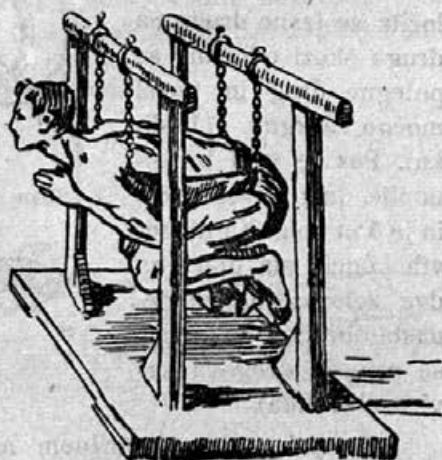

o druge polovice vaj na suhem pridemo po temeljiti izvežbi v prejšnjem odstavku popisanih gibov. Preiti moramo iz stoje v naprsno lego ter na ta način spraviti telesni položaj kar najbolj v sklad z onim, ki ga ima plavač v vodi. V to svrhu nam je precej sredstev na razpolago. V telovadnici bomo s pridom uporabljali bradljo, vodoravno lestvo, konja vzdolž in krogotekove lestvice, izven telovadnice nam bo pa dobro služila z odejo pogrnjena miza, klop ali stol. Zelo prikladen je tudi zgibljiv stol z navzkrižnimi nogami in sedežem iz močnega platna. (8. slika).

Škoda, da imajo vsi navedeni predmeti to precej bistveno hibo, da se gib „dve“ (glej prejšnji odstavek, str. 93!) z nogami ne more nikdar tako pravilno izvesti, kakor je treba, ker ne moremo nog dovolj skrečiti. Zato je najbolje, da telo pri teh vajah visi. Iz 9. slike razvidimo, kako se da tak aparat konstruirati na bradlji; še enostavnejše je, če vzamemo močno rjuho ali širok pas, zvežemo vsak konec s trdno vrstico, ter njena konca pritrdimo v skupnem vozlu na drog ali vodoravno lestvo, doma pa na dobro pribito kljuko v stropu. Jasno pa je, da se mora te stvari pred vsako uporabo natančno pregledati, da se izognemo poškodbam. Lega bodi taka, da so ročni in nožni gibi po možnosti neovirani. Pas, rjuha ali klop torej ne sme segati preko srčne višine in ne preko kolkov. Roki in nogi sta iztegnjeni, dlani skupaj, prsti sklenjeni, palci zgoraj, glava pa naj tvori z ostalim trupom približno kot 90° .

Slika št. 8.

Slika št. 9.

Ležeč na tej pripravi izvajamo v oddelku: Vaje na suhem, popisane gibe, dokler ne gredo pravilno v tempo in izvedbi.

Vaje v vodi.

V zadnjem delu plavalne šole pride učenec prvič z mokrim elementom v dotiko. Bistveni predpogoj vsakemu uspehu je, da se človek že prej otrese strahu pred vodo. To se doseže z večkratnim kopanjem v mrzli vodi, s počepanjem pod vodno gladino in z odpiranjem oči pod vodo. Ni to prav nič težkega, treba je samo nekoliko trdne volje. Tudi za oči same je to celo zdravo, seveda mora biti voda čista.

Plavalni učitelj ali zanesljiv prijatelj nam nudi pri prvih plavalnih lekcijah pomoč na dvojen način. S tem, da nam položi laket pod prsi, drugo roko pa na hrbet, približno dve dlani nad sedalom, dobi telo trdno podlago, slično oni pri predvajah na stolu ali pasu. (14. slika). Var-

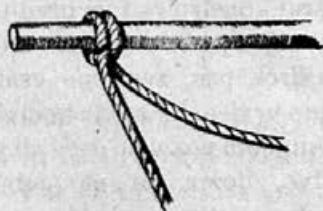
Slika št. 14.

nostni čut se ojači in je, ker taka pomoč običajno nič ne stane — saj ni treba zato nikakega orodja — tudi najbolj v navadi. Druga vrsta pomoči pa je vrvica s pasom in drog. Drog bodi okoli 3 m dolg, 8 cm debel, iz trdega lesa in nekoliko prožen. Vrvica je prst debela, brez napake, spletena iz dobre konoplje in okolo 6 m dolga. Pritrjena je na drog 40–50 cm od njegovega konca s takozvanim mornar-

skim vozlom. Napravi se dve zanki (10. slika), položita se tesno drugo na drugo skozi odprtino se potegne drog in vozle močno zadrigne. (11. slika). Pas je tudi iz konoplje, ima širino 6 cm in je 1 m dolg. Na njegovih koncih sta upletena dva železna ali medenasta obročka, za katera se priveže drogovna vrvica. (12. slika).

Slika št. 10.

Slika št. 11.

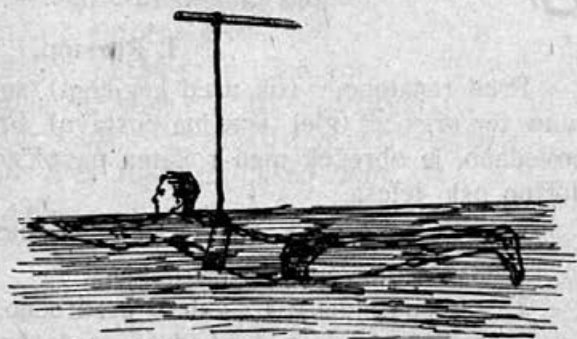

Slika št. 12.

Po primernem bodrilnem in kratkem poduku in ponovitvi vseh izvežbanih gibov priveži začetniku pas, ki pa naj bo vsaj v začetku prvih lekcij popolnoma suh, ker mokrota ne vzbuja posebno prijetnih in pogum vzbujajočih občutkov. Trenutek, ko gre učenec prvič v svojem življenju v globoko vodo, je vedno zelo težak; učiteljeva naloga je,

da z dobro in mirno besedo prežene njegovo bojazen. Ogibaj se vsake karajoče besede ali celo posmehovanja. Tako ravnanje vzbudi v učencu odpor, ki utegne pokvariti ves uspeh. Če so dani predpogoji, naj se ne hodi, ampak skače v vodo, osobito se priporoča skok na glavo, ter ni stvari, ki bi podprla samozavest v toliki meri, kakor prostovoljen skok v globoko vodo. Če pa skoči učenec na noge, ga je treba opozoriti, da iztegne med skokom telo, sklene nogi in roki tesno priroči. Pri skoku na glavo pa mora učitelj osebno pomagati s tem, da se vsede na konec prožne deske in si ovije drogo vrvico trdno okoli roke; učenec se postavi med njegove noge tako, da so prsti na deskinem robu, roki pa vzročeni. Učitelj ga prime tesno nad gležnji, učenčevu telo pa prehaja polagoma v predklon in se približuje vodni gladini. V trenutku, ko se začne izgubljati ravnotežje, naj učitelj dobro poprime, da učenec ne upogne kolen in če treba med padcem nogi tudi nekoliko vzdigne, da pride telo navpično v vodo. Nato se vrvica nategne in na površje prišlega učenca pomakne do bližnjih stopnic ali navpične lestve, kjer se nekoliko oddahne. Ostati pa mora s celim telesom do glave v vodi. Med pohvalo za izvršeni skok priveže učitelj vrvico z mornarskim vozlom, kakor smo zgoraj popisali, na drog. Na to se vrvica napne in spravi telo v vodoravno in pravilno lego na vodno gladino. Drog naj se, če le mogoče, nasloni na kako ograjo in podpre njegov spodnji del s prekrizano desno nogo. S tem je omogočeno, da stoji drog trdno in se učenčevu telo vzdržuje trajno v nespremenjenem, iztegnjenem položaju — razun glave — popolnoma v vodi. Pri natančno vodoravni legi telesa bi bila drža glave prisiljena in nenaravna, kar bi na učenčevu napredovanje slabo vplivalo. Da se temu izognemo, ne pripnemo pasu čez trebuh, temveč čez prsi, torej nad telesnim težiščem. Telo tvori vsled tega z vodno gladino naklonski kot 30° – 40° , ki se ga pa lahko vedno poveča ali pomanjša, če se pas primerno premakne (13. slika). Brada se dotikaj vode peti in kolena sta sklenjeni, stopali narazen. dlani se dotikata tik pod vodno gladino. Peti ne smeta gledati iz vode, kar se vsled preveč upognjenega hrbta večkrat opaža. Napako se odpravi, če se hrbet nekoliko vzboči in križ bolj zlekne.

Najprvo se predelajo ročni gibi. Pazi naj se posebno na to, da se na „eno“ neposredno pod gladino od-

Slika št. 13.

ročič in to počasi in samo do višine ram; prsti morajo biti sklenjeni in tvorijo s palcem eno samo ploskev, s katero premagujemo od vode v pravokotni smeri izvajani upor. Učenčevu telo pride pri tem kaj rado v

poševno lego, kar je treba vselej takoj popraviti, predno se vežba nadaljuje. Nato slede nožni gibi sami zase. Da ostane telo pri njih v kolikor mogoče mirni legi, naj prime učenec drugi konec vrvice, ki segaj pod vodo in ki se ga pri ročnih gibih priveže nazaj na roko ali pa naj se držita iztegnjeni roki, druga za drugo, da se s tem prepreči odročanje. Na „eno“ sta nogi mirni, na „dve“ pa se primerno odprti kolena sunkoma skrčita, tako da prideta malo ven obrnjeni pod prsi, peti pa se dotikata sedala. Napačno bi bilo stopali iztegniti, ker se mora sedaj sledeči sunek na „tri“ izvršiti s celo ploskvijo, kar je le tedaj mogoče, če sta stopali pritegnjeni. Sunek bodi vodoravan in ne poševen navzdol in tudi ne tako blizu gladine, da bi peti pogledali iz vode. Križ ne sme biti zleknjen. Če se pri sunku vzdigne telo preveč iz vode, je treba vselej drog toliko nagniti, da pride zopet popolnoma vanjo. (Dalje prih.)

FRANCE AHČIN:

Vaje z obročki za deklice.

remer obročka je nekoliko večji nego razdalja med predročeniema lehtema telovadk. Obroček naj bo primerno okrašen z zelenjem ali s cvetjem. Radi lažjega kroženja in radi ličnosti se priporoča, da se okraši le zgornja polovica obročka.

Obroček nosijo telovadke med korakanjem na desni rami; oprimejo ga z desno roko tako, da je lakt v komolcu upognjena.

Vaje se izvajajo v peterostopih, če se uporabita popisana razstop in sestop, vadijo se pa tudi lahko v kateremkoli razstopu.

I. Razstop.

Pred razstopom (tik pred l. gibom) snamejo telovadke obroček z rame ter priroče. (glej temeljna postava). Pri vseh gibih, kjer ni posebej povedano, je obroček med rokama navpično na tla in vzporeden s podolžno osjo telesa.

a. Leve in desne krajnice peterostopa:

1. $\frac{1}{2}$ obrata ven, — predročiti,
2. izstopna stoja z l. — drža predročno,
3. izstopna stoja z d. — drža predročno,
4. izstopna stoja z l. in s prisunkom d. spetna stoja — drža predročno,
5. $\frac{1}{2}$ obrata v l.(d.) do zanožne stoje z d. (l.) — s čelnim lokom na d. (l.) vzročiti (obroček navpičen nad glavo).
6. s prisunkom l. (d.) spetna stoja — priročiti (po najkrajši poti).

b. Leve in desne notranje telovadke.

1. — — — —
2. odkorak v l. (d.) — s čelnim lokom na l. (d.) vzročiti (kakor pod a. 5.),
3. — — — —
4. odkorak v l. (d.) — čelni krog na l. (d.) do vzročenja (kakor pod a. 5.),
5. — — — —
6. priročiti (po najkrajši poti).

c. Srednje telovadke.

1. — — — —
2. — — — —
3. s čelnim lokom na l. (d.) vzročiti kakor pod a. 5., lihe telovadkinje na levo, sode na desno,
4. — — — —
5. — — — —
6. priročiti (po najkrajši poti).

II. Sestop.

a. Leve in desne krajnice peterostopa:

1. $\frac{1}{2}$ obrata k sredi — predročiti,
2. predkoračna stoja z l. — drža predročno,
3. izstopna stoja z d. — drža predročno,
4. izstopna stoja z l. s prisunkom d. spetna stoja — predročiti gor (obroček poševen in vzporeden z lehtema),
5. $\frac{1}{2}$ obrata v l. (d.) — s čelnim lokom navzdol odročiti v l. (d.) (d. (l.) roka je pri tem skrčena, kolikor to zahteva premer obročka. Pesti obeh rok v isti višini),
6. priročiti (po najkrajši poti).

b. Leve in desne notranje telovadke:

1. $\frac{1}{2}$ obrata k sredi — predročiti gor (obroček kakor pri a. 4.),
 2. predkoračna stoja z l. — drža predročno gor,
 3. izstopna stoja z d. — drža predročno gor,
 4. s prisunkom l. spetna stoja — drža predročno gor,
 5. $\frac{1}{2}$ obrata na l. (d.) do zanožne stoje z d. (l.) — vzročiti,
 6. s prisunkom d. (l.) spetna stoja — priročiti (po najkrajši poti).
- Po sestopu dajo deklice obroček zopet na desno ramo.

c. Srednje telovadke:

1. — — — —
2. — — — —
3. vzročiti,
4. — — — —
5. — — — —
6. priročiti.

(Dalje sledi.)

Skremov Milček iz Žužemberka.

Kako te manjka v naši vrsti
ti krepki, zdravi, čvrsti
bratrec Milček!

Nekaj tednov je že minulo, kar smo te položili v hladno gomilo! 23. julija t. l. smo te spremljali k prezgodnjemu grobu. V nežni dobi, star komaj 7 let, si se poslovil od nas. Veliko prerana smrt te nam je ugrabila iz naše že itak maloštevilne vrste, mi Sokoli in Sokoliči, t. j. od zime čev, — Milček Skremov — ti cvet našega naraščaja.

V valovih Krke si utonil. — Pogrešali te bomo, saj si bil tako poln mladega navdušenja za našo stvar. Tako ponosen si hodil v svoji rdeči srajčki, ponášajoč se: »Jaz sem Sokol!«

Malo časa, vendar od prvega početka, ko smo se v Žužemberku strnili v vrste mi Sokoli in Sokoliči, t. j. od zime l. 1919., si bil med nami.

S krvavečim srcem in solzami v očeh smo te spremljali k grobu v slovo te obšipali s množico cvetja in ti poslednjič zaklicali: »Zdravo!«

Ni te več med nami, a v našem spominu živiš!

Glavna skupščina Jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Mariboru, dne 30. avgusta 1920. Skupščine Saveza v Mariboru se je udeležilo 97 delegatov iz vseh 28. žup v državi. Kot gostje so prisostvovali zastopniki Češke Obec Sokolske ter minister dr. Kukovec in predsednik narodnega predstavnštva dr. Ribar.

Iz poročila br. tajnika posnemamo, da je starešinstvo posvetilo največ pozornosti reorganizaciji našega Sokolstva. Izvedlo je fuzijo plemenskih društev in novo organizacijo žup. Danes je ta reorganizacija gotova in sokolska organizacija stoji trdna in močna ter lahko klubuje največjim sovražnikom. Po ustanovitvi novih žup se je začelo redno notranje delo ter

se je širil sokolski tisk. Sokolski Glasnik se je moral boriti z različnimi težkočami in če ni vselej ugajal in odgovarjal vsem zahtevam, so mnogo vzrok vladajoče razmere. Svoje sokolske vestnike so izdajale župe v Tuzli, Bečkerek, Zagrebu in Ljubljani I. Za naraščaj pa izhajata dva Sokoliča v Ljubljani in Beogradu. Jugoslovansko Sokolstvo se je pripravljalo tudi za vsesokolski zlet v Pragi. Toda še neizvršena reorganizacija, finančno vprašanje, pomanjkanje krojev itd. so prisilile starešinstvo, da je omejilo to udeležbo samo na delegate. Pri tej priliki je prišlo do ustanovitve češko - slovaške - jugoslovanske sokolske Zveze, ki naj bo predhodnica vseslovanske sokolske zveze.

Po izčrpnem poročilu br. blagajnika poda točno poročilo br. načelnik. Tehniški odbor je sestavil poslovnik za prednjaške zbornice društva, župe in Saveza. Ustanovil se je tehniški svet, ki ima nalogo obdelati vsa važna vprašanja tehniške vsebine. Določile so se vaje za člane in moško dečo za letošnje nastope. Izdala so se nova povelja za redovne vaje, po katerih je omogočeno skupno poveljevanje za vsa tri plemena. Največje delo je završeno s I. prednjaškim tečajem Sokolskega Saveza, ki se je vršil od 1. februarja do 13. marca 1919. Tečaj je posečalo 84 bratov iz 19. žup, predavalo je 19 bratov in sicer se je porabilo za to dnevno 8 ur, to je v 36. dneh 288 ur. Uspeh tečaja je bil jako zadovoljiv in delo tečajnikov se že kaže v posameznih društvih. Sporazumno z zastopnicami ženskih odsekov je bil določen ženski krog za telovadne nastope.

Brat Švajger poda nato kratko statistično poročilo. Savez šteje danes 19 žup, v katerih je včlanjenih 264 društev z 45.000 člani. Poleg teh se pravkar snuje v Srbiji še 9 žup, katerih zastopniki so bili navzoči že na glavni skupščini Saveza.

Po tem poročilu so bile sprejete nekatere spremembe pravil. Važno je zlasti, da se imenuje Savez od sedaj Jugoslovanski Sokolski Savez. Na podlagi novih pra-

vil so se izvršile na to volitve in so bili izvoljeni v starešinstvo sledeči bratje:

Starosta br. dr. Ivan Oražen, Ljubljana; podstaroste: dr. Vl. Ravnihar, Ljubljana; Gijuro Paunković, Beograd in dr. Lazar Car, Zagreb; načelnik: dr. Viktor Murnik, Ljubljana; zamjeniki: Vilko Kukec, Zalec; Fr. Švarcvald, Zagreb; Fr. Hofman, Beograd; odborniki: Miha Verovšek, Ljubljana; dr. Riko Fux, Ljubljana; Engelbert Gangl, Ljubljana; Bogomil Kajzelj, Ljubljana; Ivan Bajželj, Ljubljana; Verij Švajger, Ljubljana; Josip Kramar, Ljubljana in Mihajlo Gradojević, Beograd. Sestre Ana Cigojeva, Ljubljana in Adela Milčinović, Zagreb; urednik: dr. Laza Popović, Zagreb; predsednik kulturno prosvetnega odseka: br. Ferdo Kovačič, Osijek; predsednik odseka za naraščaj br. Dušan Bogunović, Zagreb; namestniki: dr. Budisavljević Srdjan, Zagreb; dr. Janko Berce, Ljubljana; dr. Joža Bohinjec, Ljubljana; Nande Marolt, Ljubljana; Alexander Kostnapfel, Ljubljana in Fr. Sušnič, Zagreb.

Sprejete so bile na to resolucije, v katerih zavzema jugoslovensko Sokolstvo odločno stališče napram politiki, veri in Orlom in nekatere organizacijske resolucije, ki so objavljene v Sokolskem Glasniku. Sprejme se predlog br. Hofmana, da se uvede za ves naraščaj kroj, kakor ga ima češki.

Po celodnevem lepo uspelem zborovanju je zaključil br. starosta ob 6^{1/2} uri zvečer I. skupščino Saveza.

Sokolšč v Beogradu je prenehal izhajati s tekočim šolskim letom, da se združi in ujedini z našim Sokoliščem v Ljubljani. Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza je sklenilo, da bo naš Sokolišč s prihodnjim letom skupno glasilo vsega jugoslovenskega sokolskega naraščaja in bo prinašal članke v vseh treh narečjih, pisane v latinici in cirilici ter bo izhajal v Ljubljani. Tako bo tudi Sokolišč skrbel za ujedinjenje in zблиžanje jugoslovenske mladine.

Dan naraščaja Ribniškega okrožja, se je vršil dne 5. septembra t. l. v Ribnici. Udeležili so se ga Sokoliči in Sokoličice iz Vel. Lašč, Sodražce in Ribnice, vsega

skupaj 138. Pogrešali smo pa naraščaj iz Loškega potoka in Kočevja.

Pri javnem nastopu so nastopile najprej deklice, 30 po številu in izvajale vaje, določene za letošnji zlet v Pragi, vaje, ki so za deco sicer zelo prikladne a težke. Posebno poskoki so bili neenakomerni in ovirali dobro kritje, Nastop ženskega naraščaja s cvetnimi loki je pa bil prav dober! Trud vaditeljic je tu imel svoj uspeh. Za ženskim naraščajem je prikorakalo na telovadišče 60 sokoličev. Nastop dober! Vaje so v prvem začetku nekoliko šepale, toda kmalu so mladi junaki vjeli pravi takt in šlo je, razen nekaterih posameznikov in pa tisto presneto kritje (!), posebno pri tretji vaji. Tudi moški naraščaj je povoljno rešil svojo nalogo! Videl sem ga že enkrat prej nastopiti, tedaj so bile njegove vaje z drogi preciznejše. Lične skupine, ki jih je izvajal med orodno telovadbo, pa zaslužijo pohvalo.

Velikolaški naraščaj je za svoje vaje na bradlji žel obilo priznanja. Vzoren je bil prihod in odhod od orodja! Mislim sem, da imam člansko vrsto pred seboj. Toda stoje na rokah in vzpore niso vaje za naraščaj! Tudi vrsta pri kozji je bila dobra. Skoraj vsaka izvedba je bila pozdravljena s ploskanjem. Vrsta, ki je skakala v daljino, je spadala bolj k igram; nepripravljena in predolga je bila. Boljši je bil skok v višino. Želeti bi pa bilo pri posameznikih lepše doskoke in ne tako dolgih zaletov.

Prireditve je bila v splošnem dobra, a vendar pogrešena in nedovršena. Pogrešena, ker je bil dan naraščaja združen z nastopom članstva. **Dan naraščaja naj bo posvečen le naraščaju!** Le on sam, naj na tak dan razmahne svoja sokolja krila in pokaže kaj zna in more! Nedovršena v toliko, ker ni naraščaj nastopil tudi z igrami. Da ne bi deci nudili tega veselja, ko ima ona svoj praznik, si dneva naraščaja ne morem misliti.

Upam, da se prihodnje leto spet vidimo in tedaj v veliko večjem številu ter vsestransko in dobro pripravljeni. Tudi naraščaj iz Loškega potoka, Kočevja in Loške doline želimo pozdraviti v svoji sredi! Že sedaj se pridno pripravljajte: »Sokoliča« čitajte, vadite, igrajte se in

prepevajte! — Zdravo Sokoliči in Sokoličice!
—i.

NOVE KNJIGE.

A. Schaup: Prosti skoki. Sestavni pregled prostih skokov. Navodila za vežbanje skokov pri šolski in sokolski telovadbi. Maribor 1920. Izdal Sokolski Savez SHS. Cena 5 K. To je 1. knjiga Sokolske knjižnice, ki jo izdaja Jugoslovanski Sokolski Savez. Pod naslovom: Teoretični del popisuje pisatelj 5 različnih skokov, in sicer skok v daljino, v višino, v daljino in višino, v globino, vzmetno ali naskokoma. Vsak navedeni skok nato opiše in našteje vse njegove mogoče načine. Pri skoku v daljino našteje 13 načinov, pri skoku v višino 16, pri skoku v globino, ki ga deli na dva dela, 4, oziroma 3 načine. Skok vzmetno deli, ako se izvaja v daljino, na 6 načinov, v višino na 5 načinov. To je sistematična razdelitev skokov. Temu sledi opis telovadega orodja, ki ga potrebujemo pri skokih in sicer deske, stolji, vrvice in blazine. Poglavlje: Skok in pripravljane vaje obdeluje gibe trupa pri skoku, zalet, odriv, let in doskok. Zadnji odstavek pa razlaga red pri vadbi skokov, t. j. dohod in odhod pri skokih, postavitev vrst k skakalnemu orodju, povelja vaditelja pri skokih itd. — Knjižica je prav dobra in bo izvrstno služila vadiateljem in učiteljem, ki poučujejo telovadbo v šolah. Edino, kar nas moti, so nekateri tiskovni pogoški in pa naziv: vzpon, ki ga pisatelj rabi na str. 19. in 20. namesto vzravnavna. Vzpon imenujemo prehod telovadca iz temeljne postave v stojo na prstih (ne prstno stojo!), vzravnavna je pa prehod iz sklonjene stoje (izčepnja) v vzklonjeno ali pokončno stolo. Knjižico prav toplo priporočamo. Naroča se v pisarni Jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Ljubljani, Narodni dom ali pa v knjigarnah. B.

Dr. I. J. Pivko: Telovadne igre, III. del. Odbijalne igre z majhno žogo. Izdal in založil Sokolski Savez SHS. V Ljubljani 1920. Cena 8 K. K prvemu in drugemu delu telovadnih iger smo dobili še tretji del, ki vsebuje igre z majhno žogo. Pisatelj, znan strokovnjak v telovadnih igrar, popisuje

najprej igre, pri katerih odbijamo žogo z golo roko ali s pestjo, večji igralci lahko vporabljajo za te igre tudi veliko žogo. Tem igrar sledi odbijanje žoge ob steno, nato pa odbijanje z bobniči ali tamburini, ki so najprimernejše igre za deklice. Obširno in natančno je obdelana igra Lawn-tennis, ki spada že bolj med športne nego med telovadne igre, zato bo knjižica prav dobro služila tudi športnim društvom in klubom, ki goje Lawn-tennis. Največji del knjižice pa je odmerjen igrar o lopotanju, t. j. odbijanju žoge z lopatico ali loparjem. Te vrste igre — opisanih jih je 17 — so mladim igralcem najpriljubljenejše, obenem pa tudi najprimernejše, ker imajo veliko vzgojno vrednost, pospešujejo nele razvoj mišičevja nog in delovanja srca, one krepijo tudi roke, bistrijo oko in vcepijo igralcem samozavest in prisotnost duha, vrhutega ne vzbujajo sirovosti. Vse te igre pa zahtevajo izdatne in temeljite vaje, zakaj šele tedaj, ko jih mladina popolnoma obvlada, zlasti, ko je do dobro izurjena v lopotanju in lovenju žoge, ima svoje veselje in zabavo pri njih. Zato popisuje pisatelj v svoji knjižici dokaj predvaj za lopotanje in lovenje žoge ter nato opiše šele posamezne igre. Izmed vseh naštetih iger je najlepša in najzanimivejša zadnja: Rabota ali lopotanje »za oblast«. zahteva pa izurjenih igralcev. Ta igra je posebno razširjena po Nemčiji in jo Nemci prištevajo med igre nemškega izvora, pisatelj pa dokazuje v svoji knjižici, da je igra slovanskega izvora. Že glede na to in na splošno vrednost igre si želimo, da se igra udomači med našo mladino. — Knjižici je pridejan tudi igralni načrt za ljudske in meščanske šole. V načrtu je na osem šolskih let razdeljeno primerno število raznih iger, ki jih vsebujejo vsi trije zvezki dr. Pivkovih telovadnih iger. Načrt, ki ga je prinesel tudi naš list, bo dobro služil šolam in sokolskemu naraščanju. — Knjižica se naroča v pisarni Jugoslovanskega sokolskega Saveza v Ljubljani, Narodni dom, dobi se pa tudi v vseh knjigarnah. B.

Dr. Pavel Pestotnik: Kako voditi in upravljati sokolska društva? Sokolske matice III. zvezek. Izdaja Telov. društvo So-

kol I. v Ljubljani. Cena 22 K. Pravkar je izšla knjižica z gorenjim naslovom, broječa 101 stran. Priznani sokolski pisatelj, dr. Pestotnik, je v knjižici natančno razložil delokrog, pravice in dolžnosti občnega zbora, odborove seje in odsekov ter dotočil poročila posameznim funkcionarjem v teh institucijah. Nato podrobno opisuje upravo v sokolskih društvih ter obrazloži opravilo, dolžnosti in pravice vseh društvenih činovnikov od staroste do pregledovalcev računov. Vrhutega opiše celo lastnosti, ki jih mora imeti vsak sokolski odbornik, da bo kos svoji nalogi. Posebno podrobno in razvidno so opisana dela tajnika, načelnika in blagajnika v zvezi z računovodjem. V boljše razumevanje so pridane knjižici tabele in primeri, tako, da bo vsakomur razumljivo vse društveno postovanje. Brez te knjižice ne bo moglo izhajati nobeno društvo, pa tudi vsak odbornik sokolskega društva jo mora imeti in poznati. Tajnik, blagajnik itd., skratka vsi odborniki morajo prečitati odstavke v knjižici o svojih dolžnostih, preden pridejo k seji. Kaj pa naraščaj? Za dečke in deklice še ni, moški in ženski naraščaj pa knjigo kar hitro v roko. Kdor hoče delovati v sokolskem društvu, mora prej do dobrega preštudirati tole knjižico. In naraščaj se vendar pripravlja za vstop v sokolska društva. Naraščajnik prečitaj pazno lastnosti, ki jih mora imeti posamezen funkcionar sokolskega društva in skušaj si jih prilastiti, dokler si še mlad. Preštudiraj posle društvenih činovnikov in videl boš, za katerega imaš zmožnosti in veselje. Za fante in dekleta, ki se hočejo priučiti pravilnemu knjigovodstvu, bo knjižica izborna učna knjiga. — Naroča se pri Tiskovni za drugi v Ljubljani, Sodna ulica 6. B.

Dr. Ljudevit Pivko: »Učni načrt za telovadbo moške dece«. Cena 2 K. Ponatis iz Popotnika. Vsem vaditeljem dečkov toplo priporočamo, da si nabavijo učni načrt za telovadbo moške dece in da se strogo po njem ravnajo. V tem načrtu bodo naši vaditelji ne samo, kaj naj vadijo z dečki,

videli bodo tudi metodično postopanje pri vodstvu telesnih vaj dečkov. Ta - le učni načrt je naša najnujnejša potreba, ker je nevarnost vedno večja, da pride pri nas telovadba sokolskega naraščaja na nepravna pota. Razni javni nastopi, ki smo jih videli v tekoči sezoni, glasno pričajo o nerazumevanju naših vaditeljev o vodstvu naraščaja pri telovadbi. Iz mnogih strani nam prihajajo pritožbe o pretežkih vajah, ki jih izvajajo dečki in moški naraščaj. Zato je skrajni čas, da dobijo vaditelji naraščaja neko navodilo v roke, po katerem se jim bo ravnati. — Učni načrt se dobi v pisarni Sok. Saveza SHS v Ljubljani, Narodni dom. B.

Šport. Za vojaške potrebe priredil Anton Lokar, genštabni major, Ljubljana 1920. Založila komanda dravske divizijske oblasti. Cena? Knjižica je sicer namenjena vojaškemu krogom, pa bo prav dobro služila tudi Sokolskim društvom in šolam. Za igre, ki jih pisatelj navaja samo 14, imamo pač lepo zbirko od dr. Ljud. Pivka, pogrešamo pa primerne knjige o lahki atletiki, ki jo je obdelal g. major dokaj temeljito in dobro. Lahka atletika je panoga, ki spada tudi v sokolski sestav, pa se v naših društvih mnogo premalo goji. Ta stroka ne zahteva posebno dragocenih naprav in tudi ne preobširnega prostora. Za društva, ki nimajo primernih telovadnic je v poletnem času najboljšo nadomestilo za orodno telovadbo. Sicer se o poslednjem času na vzporodu sokolskih tekem pojavljajo tudi lahkoatletične vaje, kar kaže, da stremi Sokolstvo tudi v tej stroki za napredkom. Takim našim društvom in pa športnim društvom bo knjižica neobhodno potrebna, zlasti pa zadnjim, da se bodo končno izven nogometa povzpeli tudi do vadbe lahkoatletičnih vaj. Knjižica vsebuje tudi kratko navodilo za plavanje in daljšo razlago o konjskem športu. B.

Sokoliču.

Korakoma.

(Junij Brut).

Ugl. Fr. Jordan.

Po - le - ti k ne - bu, So - ko - lič, čez hri - be in čez plan, raz -

mah - ni se ti, solnca ptič, kjer si - je ja - sni dan. In ka - mor ne - se

te po - let, o - zri se iz vi - šav pre - me - ri svoj do -

ma - či svet in no - si mu po - zdrav, da sli - ša - li te

bo - do vsi, ki po pla - ni - nah spe, da dvig - ni - li se bo - do vsi, ki

kvi - šku si že - lé. Ti ka - ži k soln - cu ja - sno pot in va - bi za se -

boj, da dvi - gne k te - bi od pavsod se mla - di za - rod tvoj.

Iz uredništva in uprave.

Vnovič pozivljamo vse one naročnike, ki še niso poravnali naročnine, da to čimprej store. Tiskarski stroški so ogromni, naročnina nizka, a še ta prihaja jako neredno. Dolžnost vsakega naročnika je, da pravočasno plača naročnino, zakaj brez te list ne more izhajati, 24 K utrpi lahko vsakdo. — Vaditelje sokolskega naraščaja pa ponovno prosimo, da razširjajo in priporočajo naš list med mladino, ker le tedaj bo dosegel „Sokolič“ svojo nalogo, ako ga bo čitala velika večina naše mladine, ki ji je namenjen. Najboljši odgovor na vse neupravičene in podle napade naših nasprotnikov bo, ako se „Sokolič“ razširi med slovensko mladino. Namen listu ni, našo mladino ščuvati proti nasprotnikom, to je razvidno iz njegove vsebine. Tudi polemizirati z nasprotniki bi bilo brezplodno delo; kdor list pozna, se bo sam prepričal, da so njih očitki neutemeljeni. Zato priporočamo mladini in našim prijateljem, zlasti pa starejšim, da se seznanijo z listom in se prepričajo, kaj učimo, kaj zahtevamo. Torej na delo, vsi sokoli, sokoliči in naši prijatelji!

V pisarni Jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Ljubljani, Narodni dom, se dobijo:

Pexa-Bajželj: **Vaje na bradlji.** Cena 6 K.

Dr. Lj. Pivko: **Telovadne igre, III. del.** Cena 8 K.

A. Schaup: **Prosti skoki.** Cena 5 K.

Dr. P. Pestotnik: **Kako upravljati in voditi sok. društva.** Cena 22 K.

Odborniki in vaditelji sokolskih društev, naročujte, brez teh knjig ne morete biti.

Pridobivajte „SOKOLIČU“ novih naročnikov!

Tovarna telovadnega orodja

BAŠIN IN DRUG
LJUBLJANA, Pred Škofijo 19.

dobavlja vse telovadno orodje,
prevzema celotno opremo telovadnic in vsa v to stroko spadajoča popravila. Na zahtevo vpošlje načrte in proračune.

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

Telefon šte. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Og. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

==== Cene zmerne. ====

✉ ✉ Svoji k svojim! ✉ ✉

Kupujte

MLADINSKE SPISE

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

Naročila sprejema

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.